

DE

DELAVSKA ENOTNOST

13. JUNIJA 1970 — ŠT. 23 — L. XXVII

PLENUM OBSS PTUJ

Zaostajanje za slovenskim povprečjem

Ptujski sindikati opozarjajo na prepočasen razvoj gospodarstva na svojem območju, ki ne dohiteva republiškega poprečja

— Medtem ko se v Jugoslaviji na splošno lahko pohvalimo, da je dinamika gospodarskega napredovanja na nerazvitih področjih hitrejša od državnega povprečja, pa moramo ugotovi-

letom 1968 dvignil na 115, dohodek je dosegel indeks 113, povprečni osebni dohodki pa so dosegli indeks 112. Izraženo v dinarjih je znašal povprečni osebni dohodek v gospodarstvu predlanskim 931 dinarjev, lani pa 1.044 dinarjev.

Takšno poprečje osebnih dohodkov ne bi povzročalo kakih posebnih pomislekov, če ne bi (Nadaljevanje na 3. strani)

MEDOBČINSKI ODBOR SINDIKATA DELAVCEV DRUŽBENIH DEJAVNOSTI V CELJU JE KRITIČNO OCENIL OSNUTEK DOKUMENTA O POLITIČNIH CILJIH IN NALOGAH SLOVENSKE SINDIKATOV

Podpora s pomisleki in napotki

Socialno diferenciacijo, ki temelji na rezultatih dela, naj podpre tudi sindikat! Osipa v osnovni šoli nikoli ne bomo povsem odpravili, lahko pa ga zmanjšamo. Pobuda za ustanovitev znanstvenega centra za razvoj in proučevanje sistema samoupravljanja

Medobčinski odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti v Celju je na svoji zadnji plenarni seji razpravljal tudi o osnutku dokumenta o političnih ciljih in nalogah sindikatov. To je pravzaprav pomenilo sklepno fazo dokaj široke javne razprave, v kateri so člani ugotovili, da osnutek dokumenta v zasnovi sicer ustreza interesom članstva sindikalne organizacije, da pa ga bo treba v marsičem še konkretizirati, da bi lahko bil tudi praktično kar najbolj uporaben, da bi torej vplival kot

mobilizator pri nadaljnjem delovanju sindikalnih aktivistov.

KAKO POPRAVITI, KAR MOTI

V javni razpravi po kolektivnih družbenih dejavnosti na celjskem območju kakor tudi na seji medobčinskega odbora je bilo izrečenih precej pripomb na osnutek navedenega dokumenta, mi pa se bomo pomudili le pri tistih, ki bodisi konkretno nakazujejo bodoče oblike delovanja na posameznih področjih, bodisi kritizirajo preveliko

deklarativnost dokumenta pri vprašanjih, ki jih članstvo sindikalne organizacije sila konkretno občuti na lastni koži.

Glede vprašanj v zvezi s socialno diferenciacijo navedeni sindikalni organi meni, da je sprejemljiva tudi v naših razmerah, če temelji na delu in rezultatih dela. Premalo pa je, če v zvezi s tem samo ponavljamo parolo »o doslednem izpolnjevanju sistema delitve po delu«, ne da bi hkrati napovedali akcijo o ugotavljanju ali dogovarjanju o družbeni vred-

nosti za vloženo, družbeno potrebno delo. Premalo je tudi sprejemati samo dogovor o spodnji meji osebnega dohodka, če se hkrati dogovarjamo o tisti »zgornji meji«, ki je še sprejemljiva ob sedanjih razmerah. Nasploh smo tudi premalo »oboroženi« z odgovori na vprašanje o tem, kakšen sistem delitve po delu je sprejemljiv, da bi se potem tudi politično zavzemali za njegovo uresničitev. »Ali morda ne bi bilo primerne, če bi se z navedenim do-

(Nadaljevanje na 4. strani)

VAS DOPUST NA MALLORCI NA KREDITNO ODPLAČEVANJE

V ceno je vključen avtobusni prevoz od Ljubljane do letališča Brnik in nazaj, avtobusni prevoz od letališča Palme do hotela in nazaj, avionski prevoz z letalom DC-6 Brnik—Palma in nazaj, 9, 10 ali 11-dnevni pension na Mallorci, ter stroški španske vstopne vize. Potniki plačajo sami letališko takso na Brnikih in v Palmi. Za enoposteljno sobo ali dvoposteljno z WC in tušem je potrebno doplačati 100,00 N-din. Otroci: stari manj kot dve leti ne plačajo avionskega prevoza, če sedijo v naročju, pensionske usluge pa poravnajo starši sami v hotelu. Nimajo pa pravice do lastne prtljage. Otroci, stari več kot dve leti, plačajo polno ceno.

ROK PRIJAVE je najmanj dva meseca pred potovanjem. Vsak prijavitelj mora obenem s prijavnico agenciji izročiti 3 fotografije v velikosti 6 x 4, en mesec pred potovanjem pa tudi veljavni potni list z urejeno izstopno vizo za Španijo. Ob prijavi je treba vplačati 500,00 dinarjev, ostali znesek pa poravnati do potovanja. Takoj po prejemu prijavnice in vplačane akontacije bo agencija pisмено potrdila rezervacijo s točno navedbo imena hotela in številko sobe.

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1

Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

SEJA PREDSEDSTVA RS ZSS:

Pospešiti priprave za sprejem zakona o družbenem usmerjanju delitve dohodka

LJUBLJANA, 11. junija — (Ob zaključku redakcije): Predsedstvo republiškega sveta ZSS je na svoji današnji seji sklenilo, da je potrebno intenzivirati priprave za sprejem zakona o družbenem usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov v delovnih organizacijah. O dosedanjem delu s tem v zvezi bo govoril tudi na drugi konferenci slovenskih sindikatov 18. t. m. v Ljubljani.

Uvodne misli za razpravo o osnutku omenjenega zakona je podal podpredsednik RS ZSS Jože Globočnik. Dejal je, da se sindikati borijo za ureditev delitve po delu, saj njihovo članstvo ne more razumeti, zakaj sedaj delovni ljudje za enako delo prejema tako različne osebne dohodke; dejstvo pa je tudi, da je javnost premalo obveščena o vsebini in ciljih tega zakonskega osnutka, zaradi česar je v zvezi z njim precej negativnih komentarjev. Zato bi bilo prav, če bi predlagatelji tega zakona čim prej stopili pred javnost s podrobnejšimi obrazložitvami njegovih postavk, še posebej pa z izračuni, ki bi preverili o njihovi pravilnosti.

V zelo razgibani razpravi o tem zakonskem osnutku je sodeloval tudi predsednik RS ZSS Tone Kropušek, ki je med drugim dejal, da so slovenski sindikati že obvestili skupščino SRS

o svojem pozitivnem stališču do sprejema tega zakona. Angažiranje sindikatov na tem področju, kjer gre za konkretne rešitve, za katere bodo sprejeli tudi odgovornost za njihove posledice, bo — kot je poudaril Kropušek — nedvomno pomenilo velik preobrat v njihovem delu. Zato tudi ne kaže hiteti, ne moremo se v raznih vprašanjih odločati »na pamet«.

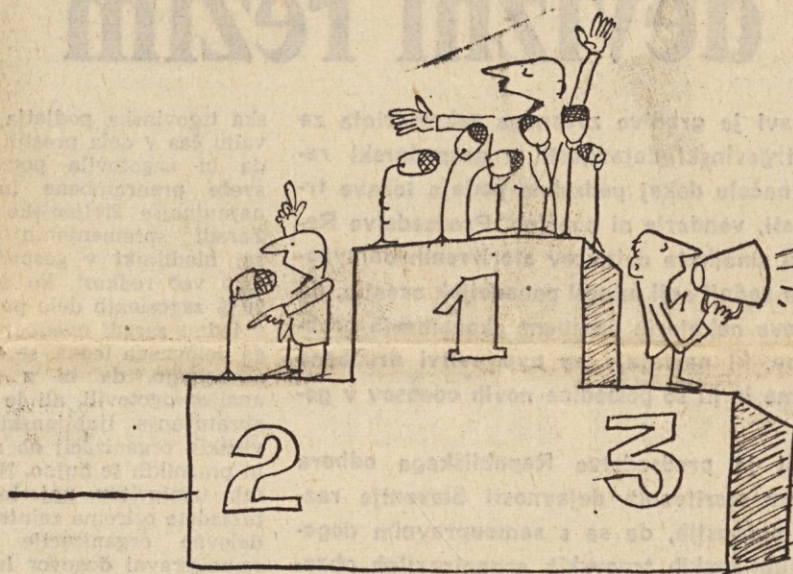
saj moramo izpričati največjo odgovornost. Zakon zelo verjetno ne bo sprejet pred koncem tega leta, to pa sindikatom daje možnost, da intenzivno razpravljajo o vseh vprašanjih s tega področja in tako pridejo do stališč, za katerimi bo stalo njihovo članstvo in jim s tem dalo tudi legitimacijo za njihovo odločno zastopanje.

M. P.

Vsem sindikalnim organizacijam!

Na 1. seji republiškega koordinacijskega odbora za sklic in pripravo II. kongresa samoupraviteljev Jugoslavije smo med drugim govorili o nekaterih finančnih vprašanjih v zvezi z organizacijo II. kongre-

A. Novak

NA RAZLIČNIH NIVOOH

ti, da je v naši občini obratno: ptujsko gospodarstvo ne dosegata republiških poprečij, to pa pomeni, da pravzaprav stopica na mestu. Od lepih resolucij bi za to nujno morali preiti h konkretnim sistemskim ukrepom, s katerimi bi čim hitreje odpravili to zaostajanje.

Tako nekako bi lahko povzeli osnovno misel, ki se je izluščila iz razprave na plenarni seji Občinskega sindikalnega sveta Ptuj, ki je 9. junija obravnavala analizo zaključnih računov delovnih organizacij ptujske občine za leto 1970 in pereče probleme gospodarjenja v letošnjem letu. Na podlagi že pripravljene gradiva in razprave na tej seji bo komisija za gospodarstvo pri OBSS Ptuj izoblikovala sklepe in stališča, ki jih bo posredovala delovnim organizacijam in občinski skupščini. Ptujski sindikalni delavci so prepričani, da bodo s tem prispevali h gospodarskemu razvoju svoje občine, saj je praksa že pokazala, da imajo njihova stališča resnično veljavo in da jih delovni kolektivi uresničujejo.

DOSEŽENI REZULTATI IN... Sicer pa pogledimo, kako so v ptujski občini gospodarili v minulemu letu: indeks celotnega dohodka se je v primerjavi z

sa samoupraviteljev Jugoslavije. V zvezi s tem je republiški koordinacijski odbor sprejel nekatere sklepe, s katerimi vas želimo seznaniti.

Za predkongresno aktivnost in sam kongres se pripravljajo obširni materiali, ki bodo osvetlili vsa področja samoupravljanja 130 delovnih organizacij in komun, od tega 25 iz Slovenije, pripravljajo za kongres svoje monografije, v katerih bodo prikazali izkušnje njihovega samoupravljanja.

Monografije in drugi materiali za kongres so razdeljeni na štiri osnovna vsebinska področja:

I. Nadaljnja graditev, razvoj in napredek učinkovitosti samoupravljanja;

II. Razširjena reprodukcija in integracija na samoupravnih osnovah;

III. Materialni in družbeni razvoj in življenjski standard;

IV. Krepitev vloge združenega proizvajalca — osnova za nadaljnji razvoj družbeno-političnega sistema.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ZŽTP
LJUBLJANA
turistično
transportni biro

LJUBLJANA, Titova 32, tel. 311-851 in 311-852
MARIBOR, Partizanska 50, tel. 21-217
CELJE, Titov trg 3, tel. 34-48
POSTOJNA, Tržaška 4
PULA, Ulica M. Valote 4

Minuli četrtek je bila seja predsedstva mestnega sindikalnega sveta Ljubljane. V prvi točki dnevnega reda so razpravljali o sindikatih Ljubljane in o izhodiščih za delovanje SZDL. Gost na seji, predsednik mestne konference SZDL inž. Drago Lipič je na začetku govoril o programu »SZDL danes«. Poudaril je glavne značilnosti programa in med drugim tudi to, da je »...treba opredeliti odnos SZDL do vseh političnih organizacij in vsem omogočiti politično delovanje znotraj SZDL, med njimi tudi sindikatom.«

V drugi točki so člani predsedstva govorili o financiranju enot in služb teritorialne obrambe na območju mesta Ljubljane.

KAJ MENIJO V SINDIKATIH O PROBLEMIH TRGOVINE

Čimprej urediti zunanjetrgovinski in devizni režim

V javni razpravi je gradivo zveznega sekretariata za gospodarstvo o trgovinski dejavnosti v gospodarski reformi. Čeprav v načelu dokaj podrobno podaja težave trgovinske dejavnosti, vendarle ni popolno. Predsedstvo Republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije je na zadnji seji minuli ponedeljek ocenilo, da gradivo ne upošteva nekaterih družbeno ekonomskih problemov in procesov, ki nastajajo po uveljavitvi družbeno ekonomske reforme in ki so posledica novih odnosov v gospodarstvu.

Na zadnji seji je predsedstvo Republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije razpravljalo tudi o možnostih, da se s samoupravnim dogovorom uredi v ljubljanskih trgovskih organizacijah obratovalni čas v dela prostih dnevih.

Gradivo zveznega sekretariata za gospodarstvo sicer poskuša kompleksno obravnavati trgovinsko dejavnost v poreformnem obdobju, saj upošteva mesto trgovine v primarni delitvi in v sekundarni delitvi, upošteva nosilce trgovinske dejavnosti in strukturo blagovnega prometa, obravnava trgovinsko dejavnost z regionalnega vidika ter se oslanja na nekaj važnejših kazalcev delovanja trgovine. Zanimarja pa spremenjeno fiziognomijo trgovine, težave zaradi pomanjkanja obratnih sredstev ter ob tem blagovno denarne tokove in premalo upošteva akumulativnost, stopnjo akumulativnosti ter davke.

Ce naj bo trgovina vse bolj sposobna sproti prevzemati proizvedeno blago ter z najširšim izborom hitro zadovoljevati kupce, mora biti razvita in za to usposobljena. To pa ni mogoče, če za takšno funkcijo nima nujno potrebnih finančnih sredstev. Lastna ekonomska baza trgovine je neznatna in povzroča negotovost v poslovanju usmeritvi, ki je zato vse preveč kratkoročna. Ker so obratna sredstva trgovskih organizacij v bistvu njihova delovna sredstva, ni možnosti za pospeševanja poslovanja, ki zahtevajo tudi večja poslovna tveganja.

V neposredni zvezi z razpoložljivimi sredstvi trgovine in z njeno ekonomsko močjo je tudi njena akumulativnost. Ljubljanske trgovinske organizacije so zadnje čase vlagale v gradnjo ali obnavljanje prodajalnih, skladišč in poslovnih prostorov 46 % sredstev, za odplačevanje anuitet 14 % sredstev, za servisne obrate in stranske dejavnosti 15 % sredstev, za opremo 12 % sredstev, za sodelovanje z industrijo 10 % sredstev in za transportna sredstva 3 % svojih sredstev in 30 % kreditov.

Ker je danes vse manj klasične trgovine, to je čistih gro-

sistov in čistih detaljstov, je vprašanje, koliko je sploh še smotno deliti podjetja po takšnem razločevanju in na tej osnovi obdavčevati razliko v ceni. Vsakršno zajemanje akumulacije z obdavčevanjem razlike v ceni bi ohromilo trgovinsko dejavnost in zavrla njen nadaljnji razvoj. Zato predlagajo sindikati, naj postane obdavčevanje razlike v ceni ekonomska kategorija in ne le fiskalni instrument, ki bi zmanjševal akumulacijo trgovinskih organizacij.

Poleg teh načelnih pripomb so na seji predsedstva govorili tudi o mestu trgovine pri posredovanju prodaje in nakupa reprodukcijskega materiala. Tega sedaj večina uporabnikov sama nabavlja pri proizvajalcih in to na daljšo zalogo, da si zagotavljajo nujno surovinsko osnovo ter s tem nemoteno proizvodnjo, pri tem pa zanemarjajo hitrost obračanja v surovine vloženega denarja, kar vsekakor močno obremenjuje likvidnost podjetij in vsega našega gospodarstva. Člani predsedstva so poudarjali, da bi trgovina zlahka zagotovila potrošnikom zahtevane količine reprodukcijskega materiala, če bi imela zadosti obratnih sredstev. Ker pa trgovinske organizacije vlagajo večino lastnih sredstev v razširitev in v modernizacijo svojih prodajnih zmogljivosti, seveda ni velikih možnosti za tako poslovno usmeritev. Zato so na seji predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti poudarili, da je treba takoj in odločno sprejeti zunanjetrgovinski in devizni režim ter urediti še ne rešena vprašanja cen in obratnih sredstev. Ker tega obsežnega kompleksa ni mogoče rešiti naenkrat, se sindikati zavzemajo za hitro in najširšo družbeno akcijo.

Pred leti so uvedla ljubljans-

ka trgovinska podjetja obratovalni čas v dela prostih dnevih, da bi zagotovila potrošnikom sveže prehranske in druge najnujnejše življenjske artikole. Zaradi spremenjenih razmer, saj hladilniki v gospodinjstvih niso več redkost, ko že kakih 90 % zaposlenih dela po pet dni v tednu zaradi uvedbe 42-urnega delovnega tedna, se sindikati zavzemajo, da bi z ustreznimi analizami ugotovili, ali je sedanje obratovanje ljubljanskih trgovinskih organizacij ob nedeljah in praznikih še nujno. Na osnovi teh ugotovitev naj bi potem prizadete oziroma zainteresirane delovne organizacije sklenile samoupravni dogovor in po tej poti uredile to pomembno vprašanje.

DUŠAN REBOLJ

Vsem sindikalnim organizacijam!

(Nadaljevanje s 1. strani)
Pred kongresom bodo za javno diskusijo tiskani naslednji materiali:

1. monografije delovnih organizacij in komun;
2. sintetični materiali po posameznih tematskih področjih, ki bodo dali prežet vse znanstvene družboslovne misli o razvoju naše družbe (4 elaborati);
3. referati, ki jih bodo pripravili vodje delovnih grup;
4. Dušan Petrovič — Šane, Kiro Gligorov, Vladimir Bakarič in Milentije Popović in glavni referat za kongres, avtor Edvard Kardelj;
5. predlog kongresnih dokumentov.

Stroške organizacije kongresa, to je vse družbeno-politične organizacije in družbenopolitične skupnosti. Odbor za sklic in pripravo II. kongresa samoupravljalcev je prvotno predlagal, da naj bi delovne organizacije same nosile tudi stroške tiskanja svojih monografij.

Republiški koordinacijski odbor je v soglasju z zveznim odborom sprejel sklep, da naj te stroške pokrijejo vsi predstojniki kongresnih materialov. Tak sklep so na našo pobudo sprejeli tudi koordinacijski

ski odbori v drugih republikah.

Komplet vseh materialov za kongres bo stal 300 dinarjev.

Iz naše republike moramo zbrati naročila za materiale: za 260 delegatov iz delovnih organizacij in za vodstva družbenopolitičnih organizacij, ustanov, delovnih organizacij in vse tiste, ki se bodo vključili v predkongresne aktivnosti, na katerih naj bi se izoblikovala stališča, ki jih bodo na kongresu zastopali naši delegati.

Pričakujemo, da boste naročili toliko kompletov materialov, da boste lahko organizirali razprave in izmenjave mnenj o posameznih področjih, ki jih bo obravnaval kongres, posebno pa o monografijah delovnih organizacij in komun. To pomeni, da bi naj vsako sindikalno vodstvo ali vodstvo delovne organizacije naročilo ne samo enega, ampak več kompletov materialov.

Prosimo, da sporočite, koliko kompletov materialov boste potrebovali, ker nam boste s tem olajšali celotno delo in omogočili realno planiranje potrebne naklade predkongresnih materialov v slovenskem jeziku.

Upošteva, da bo vaše prednaročilo za koordinacijski od-

bor že osnova za izstavitve računa pred dotiskanjem celotnih materialov, ker nima nobena organizacija toliko sredstev, da bi lahko sama kreditirala stroške tiska tako obširnega materiala.

Materiali so že v tisku in vam bodo dostavljeni pravočasno ter bodo zato lahko predstavljali osnovo za široke predkongresne razprave o posameznih monografijah in drugih kongresnih materialih.

Posebej opozarjamo sindikalne svete v občinah, da pri naročanju izvodov za svoje potrebe, računajo tudi na posvete, ki jih bodo organizirali pred kongresom, kar pomeni, da potrebujejo več kompletov materialov.

Poleg tega prosimo sindikalne svete v občinah, da skušajo vplivati na delovne organizacije, posebno na večje, da naroče več kongresnih materialov.

Prosimo vas, da čimprej sporočite, koliko kompletov kongresnih materialov boste potrebovali. Naročila pošljite na naslov: Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4. Predsednik komisije za samoupravljanje MITJA ŠVAB

Predsednik RS ZSS TONE KROPUŠEK

Stara resnica

V četrtek, 4. junija, je bil v Idriji plenum Občinskega sindikalnega sveta, na katerem so govorili o lanskoletnem gospodarjenju, o osnutku novega petletnega načrta gospodarskega razvoja, in o tem, kaj naj sindikati store, da bi delovne organizacije v prihodnjih letih še bolje gospodarile.

LANSKOLETNI USPEHI

Podatki, ki jih je zbrala Služba družbenega knjigovodstva na podlagi zaključnih računov gospodarskih organizacij, pričajo, da je idrijsko gospodarstvo lani kar dobro poslovalo. Zlasti velja ta ugotovitev za industrijska podjetja — razen rudnika živega srebra, ki ga je pestilo pomanjkanje surovin in je dosegel podprečne rezultate — ter obeh gradbenih podjetij.

Obseg fakturirane realizacije se je lani v primerjavi s predlanskim letom povečal za 12,5 %. Celotni dohodek je bil večji za 14,5 %, dohodek pa za 11,1 %. Če izvajamo rudnik živega srebra, potle se je celotni dohodek povečal za 29 %, dohodek pa za 39 %. Skladi so se povečali za 32 %, če upoštevamo še rudnik, so bili skladi delovnih organizacij manjši kar za 34,5 %.

Poprečno število zaposlenih je bilo lani za 6 % večje kot predlani. Osebnih dohodkov so povečali za 5 % in so se dvignili na 1.391 dinarjev (1.107 dinarjev brez rudnika).

Obrt pa je v minulem letu še nadalje zaostajala za razvojem industrije.

Govorili so tudi o razmerah v posameznih industrijskih podjetjih. ETA v Cerknem je namenila za napredek proizvodnje 2 milijardi starih dinarjev. Povečala je vrednost proizvodnje za 58 %; tri četrtine izdelkov prodaja na klirinško področje. Trudijo se, da bi izboljšali kakovost izdelkov, imajo pa težave pri nabavi reprodukcijskega materiala. Sprejeli so na delo kakih 150 novih delavcev. Zdj delo v tej tovarni že več kot 700 ljudi. V tovarni kolektorjev, kjer so zaposlili 60 novih delavcev se je proizvodnja povečala za 47 %. Vseh za-

poslenih je bilo skoraj 150. Lesna in pohištvena industrija v Idriji je postala obrat Slovenijale. Združitev s tem velikim podjetjem je prinesla temu kolektivu precejšnje koristi. Prej so životalili, lani pa so dokazali, da znajo delati. Fakturirano realizacijo so povečali za 47 %. Močno sta napredovali tudi gradbeni podjetji.

Skoraj povsod pa se bore z nelikvidnostjo. Idrijsko gospodarstvo je imelo lani dvakrat več terjatev kot obveznosti do dobaviteljev.

POGLED V PRIHODNOST

Nekatere gospodarske organizacije so zavoljo lastnih potreb že sestavile programe za prihodnjih pet let. Tudi občinska skupščina je na tem področju nekaj storila in že se kažejo obrisi prihodnjega petletnega načrta gospodarskega razvoja. Nosilci tega razvoja bodo tista podjetja, ki zdaj najhitreje napredujejo, medtem ko naj bi rudnik ohranil vsaj zdajšnjo proizvodnjo.

Celotni dohodek bi se v prihodnjih petih letih povečal za 51 %. Število zaposlenih bi bilo večje za 20 %. Letos je v idrijski občini 72 delavcev z visoko in višjo izobrazbo, leta 1975 naj bi jih bilo kakih 100, delavcev s srednjo izobrazbo bo 390 (letos 280), visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcev pa 2100 (letos 1750).

Primarne dejavnosti bi glede na razmerja v gospodarstvu nekoliko zaostale, delež sekundarnih dejavnosti bi se povečal od sedanjih 40 % na 47 %, delež terciarnih dejavnosti pa od 19 % na 20 %.

Pripravljajo tudi program investicij v nove proizvodne dejavnosti, v turizmu, obrti, šolstvu in tako naprej.

V razpravi so člani občin-

skega sindikalnega sveta sodili, da sicer gospodarska politika, za katero so se odločili pred leti, že daje sadove, se pravi politika »rudnik ni vse«, toda skrbi jih razvoj terciarnih dejavnosti, ki po njihovem mnenju preveč zaostaja.

SINDIKATI IN GOSPODARJENJE

Na plenumu so sklenili, da mora občinski sindikalni svet še bolj kot doslej prisluhniti težnjam samoupravljalcev in spodbujati sindikalne organizacije, da s svojim družbenim vplivom in dejavnostjo terjajo najboljše gospodarske rešitve. Seveda pa je nadaljnji napredek gospodarstva odvisen še zlasti od počutja delavcev na delovnem mestu in v samoupravnem mehanizmu, od razmer, v katerih delavci živijo in od resnične delitve po delu. Sindikat mora biti navzoč povsod, kjer je doma interes delavcev, organizirati mora ta interes v skupno akcijo. Zaščitniški pomen sindikalne organizacije se je torej povsem spremenil. Zdj moramo delovati tako, da bo delavec postal dober samoupravljalcev in s tem tudi neposredni soudeleženec pri zaščiti sebe in vsega dobrega, pri negaciji in odpravljanju slabega v gospodarjenju in v medsebojnih odnosih.

Stara resnica je, da gospodarstvo hitreje napreduje, če se delavci znajo organizirati kot pobudniki napredka.

JANEZ VOLJC

SLOVENSKE KONJICE

Ugodna ocena

V razpravi o političnih ciljih in nalogah slovenskih sindikatov so predstavniki občinskih sindikalnih svetov celjske regije na posvetu v Laškem ugotovili, da program zajema veliko večino sedanjih ter deloma tudi bodočih nalog te politične organizacije. To so pokazale in potrdile tudi dosedanje razprave v osnovnih sindikalnih organizacijah ter pri občinskih sindikalnih vodstvih. Osnutek nalog, ki ga bo sprejela prva republiška konferenca slovenskih sindikatov, je tudi med članstvom naloget na ugoden odmev. Seveda je treba pri tem poudariti, da bodo politični uspehi še toliko bolj, če bo tudi neposredno uresničevanje postavljenih ciljev potekalo po nakazani smeri.

Dosedanje obravnave v celjski regiji so tudi že dale določene predloge, kje in kako bi kazalo osnutek nalog še dopolniti ali pa tudi spremeniti. Eno izmed teh področij so najnižji osebni dohodki. V nekaterih občinah se že zavzemajo za to, da bi morali dosegati vsaj 800 din mesečno pri delavcih, ki opravljajo najmanj zahtevna dela. Sicer pa je posebno vprašanje, če naj dokument, ki bo imel trajnejšo veljavo, takšen osnovni znesek tudi točno določi. Mnogo je nejasnih vprašanj v delovnih in sindikalnih organizacijah glede politike regresov za čas letnega dopusta. Sindikati bodo tudi tu imeli dokaj hvaležno vlogo, če si bodo prizadevali, da se akcije na tem področju vendar nekoliko uskladijo.

V Velenju in še v nekaterih drugih občinah so ugotovili, da bi v nalogah sindikatov morali nekoliko širše zajeti vključevanje tistih delavcev v sindikalno organizacijo, ki delajo pri privatnih delodajalcih. Iskanje zaščite in pomoči pri pravnih službah občinskih sindikalnih svetov kažejo, da je na tem področju kljub urejeni splošni zakonodaji še mnogo nepravilnosti.

V. L.

REPUBLIŠKI ODBOR SINDIKATA DELAVCEV
INDUSTRIJE IN RUDARSTVA SLOVENIJE O PREDLOGIH
ZA IZPOPOLNITEV SISTEMA POKOJNINSKEGA
IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA:

Industrija podpira stališče zveze sindikatov

Minuli torek se je sestal plenum republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije ter obravnaval predloge za izpopolnitev sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Plenum je razrešil dosedanjega predsednika odbora Jožeta Globačnika, ki je prevzel dolžnost podpredsednika RS ZSS, za novega predsednika odbora pa je soglasno izvolil dosedanjega podpredsednika Stjepana Šauberta. Člani plenuma so obravnavali tudi priprave na volitve delegatov za II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije.

Za uvodno besedo v prvo točko dnevnega reda se je republiški odbor priključil seji Skupščine republiške skupnosti socialnega zavarovanja SR Slovenije, nato pa je na ločenem zasedanju nadaljeval sejo.

Kljub temu, da se je na ločenem zasedanju Republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva razvila dokaj živahna razprava o novem sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki so jo označevali zlasti nekateri upoštevani vredni predlogi kar zadeva bodoče podrobnosti rešitve v sistemu, pa v svoji končni posledici ni dala drugačnih zaključkov, kot jih je teden pred tem izoblikoval plenum RS Zveze sindikatov Slovenije. Če bi v kar najbolj zgoščeni obliki povzemali ta stališča, bi se glasila:

Pogoj za pridobivanje starostne pokojnine naj bo 60 let starosti za moške in 55 let za ženske ob najmanj 20 letih delovne dobe. Izjeme naj bodo dovoljene le tedaj, če dopolni zavarovanec pred dosego starostnega pogoja 40 let moški, oziroma 35 let ženska — efektivne delovne dobe. Osnova za višino pokojnine naj bo osebni dohodek zadnjih deset let, s tem da bo prevrednoten z gibanjem osebnih dohodkov v tem času. Če delavec dela naprej, potem ko je že bil upokojen, naj mu pokojnina v tem času miruje, kar naj zagotovi že splošni zakon. Tudi v novem sistemu je potrebno zagotoviti varstveni dodatek za upokojece z najnižjimi pokojninami in omejiti najvišje pokojnine, konkretna politika glede tega ukrepa pa naj bo v pristojnosti samouprave, pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Odpust pokojninske dobe ne sme biti sestavni del pokojninskega zavarovanja, predčasna upokojitve pa naj bi bila v bodoče možna le na osnovi ekonomskih izračunov. V prihodnje naj se beneficiranje delovne dobe uveljavlja samo na podlagi individualno ugotovljene delovne nesposobnosti, ohrani pa se naj bene-

ficiranje v pokojninskem zavarovanju za nekatere zaposlene, ki delajo pod zemljo, v zraku, na vodi in pod vodo. Sindikati tudi podpirajo teze za dopolnitev invalidskega zavarovanja, predvsem pa naj bo invalidska upokojitve zadnji ukrep, torej šele tedaj, ko so izčrpane vse možnosti, da bi zaposlili delavca—invalida.

Lahko bi ta stališča sindikatov tudi drugače povzemali: sindikati se zavzemajo, da naj bodo delavci čimdlje zaposleni, saj bodo tako dlje ostale neprizadete njihove psihofizične lastnosti pa tudi njihov družbeni in materialni položaj ne bosta prizadeta. Ko pa se delavec upokoji, naj mu bo zagotovljena solidna osnova za življenje in ne le dokončno določen jedrilnik tja do konca dni, dobi naj tudi približek, saj je tudi družba iz leta v leto bogatejša.

V nadaljevanju razprave pa je tajnik RS ZSS Jože Marolt seznanil člane plenuma z dosedanjim potekom priprav na II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije. Med drugim je opozoril, da je pred sindikati sila pomembno obdobje volitev delegatov za kongres. V vseh občinah so že ustanovljeni koordinacijski odbori za sklic kongresa, volitve delegatov pa naj bi bile opravljene v volilnih enotah najkasneje do bora 15. julija. Plenum republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije pa je pri tem sklenil pozvati sindikalne organizacije, da zagotovijo vse potrebno, da ti zbori ne izpade v gol volilni postopek, temveč da bodo to hkrati delovni posveti, na katerih naj kolektivni ocenjujejo prehojeno in načrtano pot v prihodnost samoupravnih odnosov. Poletne in jesenske mesece pa naj bi izkoristili za priprave razgovorov z delegati, da bi se tako lahko čimbolj pripravili na novembrski zasedanj kongresa samoupravljalcev Jugoslavije.

Predstavljamo vam:

STJEPAN ŠAUBERT

novi predsednik Republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije.

Plenum republiškega odbora je na zadnjem zasedanju soglasno izvolil za predsednika Stjepana Šauberta, dosedanjega podpredsednika republiškega odbora tega strokovnega sindikata. Stjepan Šaubert je že dolgo leta sindikalni delavec: še predno je bil v letu 1960 izvoljen za predsednika tedanjega republiškega odbora sindikata delavcev kovinarjev Slovenije, je bil najprej predsednik sindikalne organizacije v TAM, predsednik občinskega sindikalnega sveta Maribor — Tezno in nato podpredsednik okrajnega sindikalnega sveta Maribor. Po dokončanem študiju visoke politične šole v Beogradu je bil v letu 1965 izvoljen za tajnika republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije. V obdobju od 1967. do 1969. leta je opravljal dolžnost sekretarja CO sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije, zatem

pa dolžnost podpredsednika republiškega odbora tega strokovnega sindikata.

ZAPISEK S KONFERENCE OBČINSKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA V CELJU

VELIKO NEZNANK V BOJU ZA ENAKOPRAVNOST

Primerjava poslovnih rezultatov slovenske in celjske industrije kaže, da slednja v svojih dosežkih že nekaj let zaostaja in da se razlike med slovensko in celjsko industrijo iz leta v leto povečujejo. Če upoštevamo, da Celje še vedno sodi med najpomembnejše industrijske baze v naši republiki, saj zaposluje 6,3 % industrijskih delavcev Slovenije in ustvarja 5,5 % skupnega dohodka slovenske industrije, navedeni podatki vsekakor povzročajo hudo zaskrbljenost. Prav zaradi tega je tudi občinski odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva v Celju na svoji konferenci prejšnji teden analiziral sedanje stanje in razpravljal o možnih poteh prihodnjega razvoja industrije na tem območju, da bi le-ta ne samo dohitela industrijo na drugih področjih v naši republiki, marveč da bi se skladno z njo razvijala vsaj v prihodnje.

Boj za gol obstoj z ene strani ter za enakopravnejši položaj 13.000 delavcev celjske industrije z druge strani poteka, tako vsaj smo lahko slišali na konferenci, ob tolikšnem številu neznank, da nikakor ni mogoče napovedati, kdaj in kako bo tudi končan.

KAKO ZDRAVITI »PODHRANJENOST«

Rezultati poslovanja celjske industrije opozarjajo predvsem na zaostajanje pri dohodku in dobičku na zaposlenega, na kar vpliva predvsem nizka rentabilnost največjih podjetij v občini. To spet pa je posledica zelo ekstenzivne politike zaposlovanja v minulem obdobju in izredno zastarelih delovnih postopkov, tehnologije in izrabljenih osnovnih sredstev. Nizki osebni dohodki, ki ne dosegajo niti slovenskega povprečja, so nadalje posledica takšnega stanja.

Da bi lahko izboljšali poslovne rezultate celjske industrije, bo vsekakor potrebna modernizacija proizvodnje, torej nove investicijske naložbe. Glavni vir sredstev bi morala biti lastna sredstva podjetij, ki pa so »dosegljiva« le na račun racionalizacije poslovanja in proizvodnje. Tako možnost pa bi veliko lažje izkoristili, če celjskemu področju ne bi tako zelo primanjkovalo kadra, ki bi znal

poiskati primerne možnosti prihodnjega razvoja, jih uresničevati in k razreševanju sedanjih težav pritegniti tudi sredstva od drugih.

V zvezi s tem je konferenca celjskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva ugotovila, da se razpoložljiva

sredstva v naši republiki vse bolj koncentrirajo in da potem tudi krožijo vse bolj le v centrih. Na celjsko območje prihaja vse manj tujih turistov. To velja tudi za vse vrste kreditov, ki jih je celjsko področje v zadnjih letih deležno v dosti manjšem obsegu kot pa druga območja v republiki. Da bi se razlike začele zmanjševati, ta strokovni sindikat predlaga, naj bi na osnovi samoupravnih dogovorov in jasne perspektivne usmeritve razvoja regionalnih gospodarstev dosegli, da bi se sredstva, ki jih zberejo centralne institucije, enakomerno razporejala tudi v industrijo oziroma na gospodarstvo, ki je trenutno manj akumulativno, je pa v preteklosti prispevalo sredstva za razvoj drugih območij in danes doživlja težave, ko mora nastopiti kot nosilec razvoja manj razvitih območij v naši republiki.

KAKO OPREDELITI VLOGO IN DELEŽ CELJSKEGA BAZENA?

Po mnenju konference celjskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva vse to, kar smo že prej omenili, sicer predstavlja nalogo in cilj, ki bi ju morali čimprej uresničiti. Vendar pa bi morali obenem tudi sami ustvarjati pogoje in kar najboljše izkoristiti razpoložljiva sredstva in kadre.

To pomeni, da bi morali začeti boj za dotok kvalitetnih gospodarskih kadrov in da bi morali čimprej izoblikovati kar najbolj jasno bodočo usmeritev razvoja gospodarstva v občini in v regiji.

Zal danes nihče nima jasne predstave o tem, katere veje gospodarstva na njihovem območju imajo ali bi lahko imele komparativne prednosti. Zato navedeni sindikalni organ odklanja tako planiranje razvoja občine, ki bi temeljilo na seštevkih želja in hotenj posameznih gospodarskih in drugih organizacij. Zavzemajo pa se za to, da bi v okviru prizadevanj za zasnovo perspektivnega razvoja naše republike čimprej določili, kakšen delež in vlogo naj bi celjski bazen imel pri tem razvoju. Tako bi vsaj vedeli, kje in kako začeti, da bi njihova prizadevanja podprli tudi dejavniki izven občine. V času, ko je treba na vse to še čakati, pa si bo celjski odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva prizadeval, da bi se z integracijskimi procesi izoblikovali nosilci bodočega razvoja industrije na tem področju. Tudi to bi lahko pripomoglo k hitrejšemu uresničevanju načrtov in zamisli, ki so že znani, ali pa šele nastajajo.

Glede na trenutno bolj šibko materialno osnovo celjskega gospodarstva ni mogoče pričakovati, da bi lahko računali z večjim dotokom novih strokovnjakov od drugih. Zato omenjeni sindikalni organ med drugim podpira predlog, da bi že letos v Celju ustanovili samostojni oddelek mariborske višje komercialne šole, ki bi nekako po dveh letih lahko zagotovila kakih 200 diplomantov — bodočih organizatorjev dela in proizvodnje v industriji celjskega območja. —mG

STIKI S TUJINO

Seminarja o samoupravljanju, ki sta ga v maju organizirala strokovni sindikat kovinskih delavcev FIM — CISL in revija »Dibatito sindacale« v Trevisu (Italija), se je udeležila tudi slovenska delegacija, ki so jo sestavljali: tajnik RS ZSS Jože Marolt, predsednik komisije za mednarodne stike ObSS Nova Gorica Viljem Pahor in tajnik ObSS Nova Gorica Bruno Tutta. Na seminarju je Viljem Pahor govoril o samoupravljanju v Jugoslaviji. Na številna vprašanja je odgovarjal tudi Jože Marolt, ki je zlasti poudarjal, da je samoupravljanje proces, ki terja tudi veliko angažiranost sindikatov.

Ob tej priložnosti je italijanska radiotelevizija posnela tudi razgovor s predstavnikl tujih sindikatov na temo samoupravljanja. O dosežkih in uspehih samoupravnega sistema pri nas je govoril Jože Marolt. T. B.

Zaostajanje za slovenskim povprečjem

(Nadaljevanje s 1. strani)

bile v njem zajete kar precej številne delovne organizacije z zares nizkimi osebnimi dohodki. Najslabše so zaslužili delavci gradbenega podjetja Drava Ptuj, v katerem je povprečni osebni dohodek znašal samo 611 dinarjev; v industriji so imeli zelo nizko povprečje delavci Opekarne Zabajak, kjer so se povprečni osebni dohodki zmanjšali od 815 din v letu 1968 na 792 din v lanskem letu, še slabše dohodke pa so imeli delavci Tovarne perila Ptuj, katerih povprečje osebnega dohodka je znašalo samo 664 dinarjev. Med obrtnimi podjetji pa je imela najnižje povprečje osebnih dohodkov krojaška delavnica: 623 dinarjev...

Gledano v celoti so ptujske delovne organizacije — razen dveh (Tovarna perila in Ptujski tehnik) — zaključile lansko poslovno leto uspešno. Tudi gospodarski razvoj v letošnjem letu poteka še kar uspešno, saj je večina delovnih organizacij s pomočjo doseženih sredstev v minulem letu in zahvaljujoč hitrejšemu prilagajanju razmeram na tržišču prebrzdala začetne težave. Novi ukrepi za odpravo nelikvidnosti so povzročili težave le v začetku letošnjega leta, ko je v januarju in februarju imelo osem gospodarskih organizacij stalno blokirane žiro račune, medtem ko so sedaj občasno blokirani le žiro računi dveh ali treh podjetij. Vendar pa zaradi tega nobeno podjetje ni bilo prisiljeno izplačevati 80 % osebnih dohodkov — deloma zaradi uvidenosti upnikov, delno pa zaradi intervencije banke; največ pa je k temu pripomogla večja liberalizacija pri razpolaganju s skladi (skladom skupne porabe in z rezervnim skladom).

... PRIMERJAVA Z REPUBLIŠKIMI POPREČJI

Razumljivo pa je, da rast svojega gospodarstva Ptujčani primerjajo s podatki, ki veljajo za vso Slovenijo. Te primerjave jih vznemirjajo, saj jim dokazujejo, da zaostajajo za republiškimi povprečji.

Nekaj konkretnih primerjalnih podatkov: medtem ko se je indeks celotnega dohodka v gospodarstvu ptujske občine lani dvignil na 115, se je v republiškem povprečju dvignil na 124. Druge primerjave kažejo podobne tendence: porabilna sredstva 115:124, amortizacija 109:128, osebni dohodek 116:125, število zaposlenih 103:104. In kot smo že omenili, se je lani povprečni osebni dohodek v gospodarstvu ptujske občine dvignil na 1.044 dinarjev, v republiškem povprečju pa na 1.130 din.

Vzroke svojega zaostajanja za republiškimi povprečji Ptujčani seveda poznajo: to je predvsem struktura njihovega gospodarstva (kakih 45 % prebivalstva ptujske občine se še vedno bavi s kmetijstvom), zastarelost delovnih sredstev in slaba struktura vodilnega kad-

ra v podjetjih. Vrednost osnovnih sredstev ptujskega gospodarstva znaša po nabavnih cenah 80 milijard starih dinarjev, njihova sedanja vrednost pa 43 milijard starih dinarjev; zastarelost teh sredstev znaša torej več kot 45 %. Najslabše pa je to, da tudi sedanjo vrednost delovnih sredstev ptujskega gospodarstva bremenijo velika odplačila kreditov za njihovo nabavo: skoraj polovica te vrednosti še ni odplačana in samo za ta odplačila dajejo letno kaki 2 milijardi starih dinarjev. Sicer pa od 40 ptujskih gospodarskih organizacij samo pet organizacij posluje res rentabilno, vse druge pa se borijo z večjimi ali manjšimi težavami; le polovica gospodarskih organizacij ptujske občine je toliko akumulativna, da je lahko predpisala amortizacijsko stopnjo iznad predpisane minimalne stopnje.

Ptujsko gospodarstvo bolega za stalnim pomanjkanjem obratnih sredstev, zelo pa mu primanjkuje tudi sredstev za modernizacijo delovnih priprav. Zato Ptujčani želijo, da bi banke dajale več sredstev tudi za razvoj njihovega gospodarstva in s tem pomagale k napredku te nerazvite občine; glede vodilnih kadrov jim je praksa že dokazala, da je gospodarski napredek hitrejši v tistih podjetjih, ki zaposlujejo ustrezne strokovne kadre. Zavedajo se tudi tega, da je za pravilno kadrovsko zasedbo potrebno uveljaviti ustrezen sistem nagajevanja, ki bo preprečil odhajanje strokovnjakov in zagotovil njihov dotok; nemajhno odgovornost za to imajo tudi osnovne sindikalne rganizacije v podjetjih, ki do sedaj v tem pogledu niso pokazale zadostnega razumevanja.

Ptujski sindikati, ki dobro poznajo probleme gospodarstva v svoji občini, tudi vedo, kakšno pot morajo ubrati, da bodo tem problemom dorasli, in zato ne gledajo z nezaupanjem v bodočnost. Pri svojem delu računajo sicer s pomočjo drugih občinskih dejavnikov, s katerimi tesno sodelujejo, in s povečano pomočjo republike, hkrati pa se zavedajo svojih lastnih nalog in so tudi trdno odločeni, da jih bodo izpolnjevali.

MILAN POGAČNIK

Pravna posvetovalnica DE

● VPRAŠANJE

Ze dalj časa sem zaposlen pri trgovskem podjetju, kjer sem dobil tudi pred leti stanovanje glede na delovno razmerje. Ker se želim zaradi ugodnejših pogojev zaposliti drugje, me zanima, ali imam pravico, da še ostanem v stanovanju oziroma pod kakšnimi pogoji mi lahko podjetje odpove stanovanjsko pogodbo.

F. G. — Logatec

● ODGOVOR

Nosilcu stanovanjske pravice se lahko odpove stanovanjska pogodba, kadar mu preneha delovno razmerje pri dajalcu stanovanja zaradi samosvoje zapustitve dela, zaradi izključitve iz delovne skupnosti ali zaradi obsojbe za kaznivo dejanje na kazen, ki po samem zakonu pogojuje prenehanje delovnega razmerja. Prav tako lahko delovna organizacija odpove stanovanjsko pogodbo, kadar preneha delavcu delovno razmerje na podlagi njegove prošnje ali zahteve, kar pomeni v smislu terminologije temeljnega zakona o delovnih razmerjih, kadar delavec izstopi iz delovne skupnosti oziroma kadar mu preneha delovno razmerje z njegovo privolitvijo. Delovna organizacija pa stanovanjske pogodbe delavcu ne more odpovedati, če je uporabljal stanovanje več kot 10 let, ali tudi krajši čas, če je bilo to tako dogovorjeno, ne glede na to, ali je stanoval le v enem stanovanju ali v več stanovanjih, ki so last dajalca stanovanja. Sodba, s katero se odpove stanovanjska pogodba, pa se lahko uveljavi le v primeru, če dajalec stanovanja zagotovi družinskimi članom in najemniku stanovanja najnujnejše potrebe, kamor jih bo nato lahko preselil.

A. POLJANŠEK

● VPRAŠANJE

Na podlagi civilno-pravne pogodbe sem bila sprejeta na delo za dva meseca in izstavljeno odločbo tudi podpisala. Po tej pogodbi delam tako kot vsi drugi delavci v podjetju polni delovni čas, vendar pa me podjetje ni prijavilo pri pristojnem komunalnem zavodu za socialno zavarovanje, češ da me kot delavca, s katerim je sklenjena pogodba o opravljanju posameznih nalog, niso sprejeli v delovno razmerje.

Ker sem prikrajšana pri delovni dobi, gre pa obenem dejansko tudi za delovno razmerje za določen čas, saj nadomestujem odsotnega delavca, mi, prosim, pojasnite, ali je stališče podjetja v skladu z zakonitimi predpisi.

S. S. — Postojna

● ODGOVOR

Po določilih čl. 138 temeljnega zakona o delovnih razmerjih za delovno razmerje po tem zakonu ne šteje opravljanje dela ali nalog, ki po svoji naravi ni tako, da bi bilo v delovni organizaciji potrebno zanj posebno delovno mesto, ker je občasno ali začasno in ne traja več kot 30 delovnih dni v posameznem koledarskem letu. Delovna skupnost podjetja pa mora v statutu določiti dela ali naloge iz svoje dejavnosti, in način njihovega izpolnjevanja, za katere lahko sklepa take civilno-pravne pogodbe.

Primer, ko delavec nadomešča začasno odsotnega delavca, je predviden v čl. 26 temeljnega zakona o delovnih razmerjih, ki pa govori o delovnih razmerjih za določen čas. Iz opisa vašega delovnega razmerja očitno sledi, da gre za delovno razmerje za določen čas, ker nadomestujete odsotnega delavca, razen tega pa ste sklenili civilno-pravno pogodbo za poln delovni čas za več kot 30 dni, kar je pogoj za sklepanje civilno-pravne pogodbe, ki pa ne more trajati več kot 30 dni v enem koledarskem letu.

A. POLJANŠEK

KUPON za pravno posvetovalnico DE

Podjetje izdeluje: kvalitetno posteljnino za gospodinjstvo s poudarkom na strojno vezanih vzorcih, kvalitetno in zelo uporabno gostinsko konfekcijo ter strojno klekljano čipko. Se priporočamo!

Zahodna Nemčija skozi naša očala

(Nadaljevanje in konec)

KONFERENCA V KREFILDU

Naša študijska skupina je imela priložnost prisostvovati tudi zasedanju pokrajinskega vodstva IG Chemie-Papier-Keramik za Nordrhein - Westfalijo, kjer so ob prisotnosti sindikalnih poverjenikov iz podjetij obravnavali potek sklepanja novih tarifnih pogodb z delodajalci.

Poslušali smo poročilo o sklepanju tarifnih pogodb v papirni in kemični industriji ter v industriji ognjestalnega materiala. Pri industriji ognjestalnega materiala so tik pred sprejetjem novih tarifnih pogodb. Sindikatu je s pogajanjmi uspelo zvišati tarifne postavke za približno 93 pfennigov na uro. V papirni industriji so prav tako izboljšali tako imenovani tarifni plašč. Plačani dopust so povečali za 4 delovne dni, ker sobot ne bodo šteli za delovne dneve. Delo pred prazniki, ki je po 14. uri, je posebej plačano — kot nadure. Delo med prazniki se bo odslaj plačevalo 175 %, medtem ko je bilo doslej stimulirano s 150 %.

Prav tako potekajo pogajanja o novih tarifnih pogodbah v kemični industriji. Sedanje stanje je nevarno, saj so ponekod plače za 40 % višje, kot je sklenjeno v pogodbah. Vzrok za takšno stanje je v tem, ker sklepanje pogodb za celotno panogo, s tem da tarjne pogodbe predstavljajo povprečje v panogi. Drugi vzrok pa je ta, da so bile sedaj veljavne pogodbe sklenjene pred približno desetimi leti, med tem časom pa so seveda porasli življenjski stroški. Tako sta, na primer, v kemični industriji nad povprečjem tudi dva giganta v tej panogi tovarni Bayer in Henkel.

To je kratka vsebina konference v Krefildu. Poročilo je sledila zelo živahna razprava, v kateri so nekateri predstavniki sindikata nastopali zelo revolucionarno in kritizirali dosedanj potek sklepanja pogodb z delodajalci.

NEKATERA DRUGA POMEMBNA SREČANJA

V času bivanja naše delegacije v Düsseldorfu smo bili

vseskozi deležni izredne pozornosti. Na kosilo, prirejeno ob 1. maju, nas je povabil predsednik deželne vlade za Nordrhein - Westfalijo. V nagovoru, posvečenem odnosu do sindikatov, je pozdravil tudi našo delegacijo.

Največji dogodek v desetdnevnem bivanju pa je bila proslava 1. maja, prirejena na predvečer delavskega praznika. V dvorani se je zbralo 7000 ljudi. Proslavo je priredil župan Essna, zbrani pa so bili v glavnem člani socialdemokratske stranke. Župan je ob otvoritvi proslave izrazil zadovoljstvo, da na proslavi lahko pozdravi tudi našo delegacijo. Prisotnih je bilo tudi več funkcionarjev iz pokrajine in zveze. Na proslavi je med drugimi govoril tudi Willy Brandt. V svojem govoru se je pomudil predvsem pri notranji politiki, začrtal pa je tudi okvirne zunanje politike Zvezne republike Nemčije. Govoril je med drugim o harmoniji med delavci in delodajalci o ekonomskim problemih EGS, o politiki do Vzhoda itd. V glavnem nič novega, bil pa je zelo neposreden, tako da je pridobil simpatije vseh prisotnih in požel obilo aplavza. Po končanem »političnem« delu proslave se je začel zabavni sponored, v katerem so sodelovali priznani pevci, humoristi, glasbeniki, pesniki, itd. Deloma se je zabavni program kar prepletal s političnim delom in to nikogar ni motilo. Organizacija prireditve je bila na izredno visoki ravni.

V času našega bivanja v Porrenju smo vzpostavili zelo prijateljske odnose s funkcionarji pri Industriegewerkschaft Chemie-Papier-Keramik. Večkrat so nas vabili na domove, kjer smo v debatah izmenjevali poglede do posameznih vprašanih pozno v noč. Predvsem sta bila aktivna v teh debatah naša gostitelja Dieter Kretschmer in Joachim Albrecht, ki sta bila tudi sicer precej z nami. V političnih razpravah smo si bili zelo blizu, predvsem pa nas je vse presenečal njihov pozitiven odnos do samoupravljanja.

ZVONKO ŽAGAR

TOKRAT O ODDIHU IN REKREACIJI

Rekreacija bi morala najti svoje mesto tudi v interni zakonodaji delovnih organizacij, sicer bomo tudi v prihodnje doživljali »usihanje« delavskega turizma

Ko je plenum republiškega odbora sindikata delavcev prometa in zvez nekako pred dvema letoma prvič sistematično analiziral problematiko družbenega standarda zaposlenih, je v zvezi z oddihom in rekreacijo članov kolektivov prometnih dejavnosti ugotovil več zelo zaskrbljujočih dejstev. Prav zaradi tega se je tedaj zavzel, da delovne organizacije nikakor ne bi smele zmanjševati sredstev za regresiranje dopustov.

Zdaj je plenum RO sindikata delavcev prometa in zvez vnovič obravnaval problematiko rekreacije in oddiha delavcev, zaposlenih v dejavnostih prometa in zvez. Ugotovitve so, žal, še bolj zaskrbljujoče, kot pa so bile pred dvema letoma.

Iz obširne analize, ki jo je posebej v ta namen pripravil RO sindikata delavcev prometa in zvez ob sodelovanju delovnih organizacij in strokovnih sodelavcev RS ZSS, povzemamo, da so se v zadnjih dveh letih samo še zmanjšala sredstva, ki jih kolektivni prometnih dejavnosti namenijo za potrebe oddiha in rekreacije svojih delavcev. Kljub temu, da so se poslovni rezultati prometnih kolektivov izboljšali, pa so, na primer, le-ti leta 1967 za oddih in rekreacijo namenili po 245,60 N-dinarjev na zaposlenega, lani pa le še 212,80 N-dinarjev ali za 13 % manj. To zmanjšanje je še zlasti prizadelo železničarje (v dveh letih zmanjšanje teh sredstev na zaposlenega skoraj za polovico); ali z drugimi besedami: prizadet je tisti del zaposlenih, ki predstavlja skoraj polovico vseh članov sindikata delavcev, prometa in zvez ter katerega delovni in življenjski pogoji so nedvomno zares težki.

NE VEMO, KDO LAHKO GRE NA DOPUST

Vprašanje je, koliko članov kolektiva prometnih dejavnosti ob takšnih sredstvih sploh lahko odide na dopust izven kraja prebivališča. Nekatere ocene kažejo, da si to lahko privoščijo največ petina vseh zaposlenih, pa da polovica članov teh kolektivov sploh »ne čuti« takih potreb.

Ob navedenih dejstvih so člani plenuma RO sindikata de-

lavcev prometa in zvez poskušali odgovoriti na vprašanje, kaj naj storijo, da bi čim večjemu številu zaposlenih dejansko omogočili nujno potrebni oddih in rekreacijo. Tako so se na primer zavzeli za to, da bi rekreacija morala najti svoje mesto tudi v samoupravni zakonodaji delovnih organizacij, saj bi sicer v prihodnje še naprej sa-

mo ugotavljali, da delavski turizem počasi, vendar nezadržno »usiha«. Podlaga omejenega normativnega urejanja problematike oddiha in rekreacije v delovnih organizacijah pa bi prav gotovo morale biti z ene strani raziskave, ki bi pokazale, koliko delavcev in kakšnih kategorij delavci odhajajo na dopuste, z druge strani pa bi delovne organizacije morale zagotoviti svojim članom tudi regrese v najnižji višini 300 dinarjev in še druge pogoje, da bi dejansko odhajali na dopuste v čim večjem številu. Da pa bi dosegli to, bi se morale tudi sindikalne organizacije v kolektivih prometa in zvez zavzemati za to, da bi njihove delovne organizacije obdržale svoje počitniške domove, namesto da jih zaradi »čistih računov« celo prodajajo.

UPOŠTEVATI TUDI SPECIFIČNE RAZMERE

Za večino kolektivov prometa in zvez je značilno, da imajo

največ dela prav v času glavne turistične sezone. Zato le redki železničarji, PTT in drugi delavci gredo na dopust v sezoni, ampak morajo dopuste izkoristiti v pred in posezonskem času. Zato je zanimiva pobuda, da bi vsem tistim, ki bi bili pripravljeno odstopiti od zahteve po dopustu v glavni sezoni, in bi na lastno željo odšli na dopust pred njo ali po sezoni, na podlagi ustreznega pravilnika priznali nekaj dni več dodatnega dopusta. Tako bi bilo doseženo dvoje: delo v glavni sezoni bi se odvijalo bolj ali manj nemoteno, in drugič: prizadeti delavci bi bili nagradjeni z daljšim dopustom.

Jasno je, da so vzroki, ki govorijo v prid taki rešitvi, pa tudi vzroki, ki govorijo proti njej. Glede na to, da v prometu obstajajo specifične delovne razmere, ne bi bilo napak, če bi po kolektivih razmišljali tudi o tej pobudi.

-mG

PODPORA S POMISLEKI IN NAPOTKI

(Nadaljevanje s 1. strani)

kumentom dogovorili, da bo Zveza sindikatov naročila in plačala nekemu inštitutu študijo, ki bi nakazala znanstveno najbolj primerne rešitve? »vprašuje medobčinski odbor sindikata družbenih delavcev v Celju.

Po prepričanju odbora tudi moti sindikalno »zavzemanje« za preučitev politike obdavčevanja skupnega dohodka državljanov. V bistvu namreč gre, vsaj tako so poudarili v razpravi, za napad na neposredno pravico delavca, ki s svojim delom vsekakor zasluži nagrado za svoj prispevek v okviru združenega dela. Če je delavec

združen v taki ali drugačni družinski skupnosti, to predstavlja njegovo osebno zadevo. V sindikatih bi morali težiti k temu, da bi povsem odpravili elemente socialne diferenciacije, ki temelji na privilegijih, nedomišljenem sistemu delitve, ohlapnih normativih in na možnosti pridobivati dohodek v istem času iz več virov. Takšna diferenciacija moti ljudi, ne moti pa jih tista, ki ima svoje korenine v stvarnem in objektivno vrednotenem delu. Skratka: če v Zvezi sindikatov glede teh osnov niso sposobni povedati kaj več, potem tudi ni potrebno, da bi bili pobudniki akcije s prevladujočim fiskalnim namenom.

ZAKAJ PO OVINKIH IN NE NARAVNOST?

Že omenjeni sindikalni organ se je zelo kritično pomudil tudi ob vprašanju, ki sodi na delovno področje družbenih služb: ob problematiki mladine, ki ne dokonča obveznega šolanja. Podatki glede tega v zvezi s celjskim območjem pričajo o naslednjem: 39 % šolobvezne mladine ne dokonča osemletke. Izmed tistih, ki z uspehom dokončajo osemletko, se jih na srednje šole vpiše 23 %, na visoke šole pa le 8 %, na visoki šoli diplomira vsak deseti vpisani študent. Le trije izmed desetih diplomantov se tudi vrnejo v svoje prvotno okolje in se tam zaposlijo.

Zaradi tega medobčinski odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti v Celju sodi, da bi bil iluzoren cilj sindikatov, da bi poskušali vplivati na popolno odpravo osipa v osnovni šoli, je pa upravičena zahteva, da bi odstotek učencev, ki ne dokončajo šolanja, zmanjšali na minimum. Razen drugega bi lahko vplivali na to tudi s spremembo sistema izobraževalnega sistema. Vendar pa je pri tem treba vedeti tudi to, da so učitelji na šolah dajali in še dajejo številne pripombe v zvezi s spremembo sistema izobraževanja, da pa si njihova pobuda le s težavo utira pot skozi labirinte »odgovornih prosvetnih in ostalih državnih organizmov«. Prav bi bilo, če bi sindikat zastavil vprašanje, denimo »Pedagoškemu svetu Slovenije, piscem učbenikov ter pedagoških svetovalcem, ali in kdaj mislijo pri svojem praktičnem delu slediti tej že »prastari« družbeni zahtevi o prilagajanju in modernizaciji učno-vzgojnega procesa.

USTANOVITI CENTER ZA PROUČEVANJE IN RAZVOJ SISTEMA SAMOUPRAVLJANJA!

Samoupravljanje in njegovo nadaljnje izpopolnjevanje prav gotovo predstavlja našo nenehno nalogo in stalni cilj. Problem tega področja so številni. Doslej so se že izkazali uspešni poskusi, da bi v zvezi s tem nudili čimveč strokovne pomoči in družbenih usmeritev. Vendar pa medobčinski odbor predlaga, da bi k prizadevanjem za hitrejši in še bolj učinkovit razvoj samoupravljanja bolj kot doslej pritegnili tudi znanstveno misel. Najbolj primerno bi bilo, če bi v ta namen ustanovili močan znanstveni center za proučevanje in razvijanje sistema samoupravljanja. Nobene škode ne bi bilo, če bi zavoljo tega morali ukiniti katerega izmed sedanjih modra celo neaktivnih ali neuspešnih inštitutov, ki se ukvarjajo tudi s temi vprašanji in ki brez večjih koristi pobirajo družbena sredstva.

-mG

PLENUM REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV KMETIJSTVA, ŽIVILSKJE IN TOBAČNE INDUSTRIJE

DOBRO LE ZA INDUSTRIJO

Člani plenuma Republiškega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije so na plenumu minuli torek obravnavali rezultate gospodarjenja teh dejavnosti v minulemu letu. Žal le, da je prišlo do razprave šele sedaj, ko je že polovica novega leta mimo in so gospodarski rezultati za minulo leto bolj ali manj »zgodovina«. Toda ne glede na to okoliščino in s pojasnilom, ki ga je treba upoštevati, da namreč podatkov prej ni bilo mogoče dobiti, se tudi mi pomudimo ob tem, kako so omenjene tri gospodarske panoge zaključile minulo poslovno leto.

Ko so člani plenuma ocenjevali razmere v kmetijstvu za minulo leto in jih primerjali z 1968. letom, so ugotavljali, da so se s tem, ko se je celotni dohodek povečal za 16 %, razmere v tej gospodarski panogi le nekoliko izboljšale. Toda še zmeraj je očitno znaten zaostanek za poslovnimi rezultati slovenskega gospodarstva vseh področij, saj je zaostanek manjši le pri izgubah, čemur je pripomogla ena milijarda starih dinarjev iz republiških sredstev. Če pa se govorimo o tem, da so posamezne kmetijske delovne organizacije zabeležile dobre rezultate gospodarjenja, potem velja dodati, da so ti rezultati predvsem posledica nekmetijske dejavnosti. O tem zgovorno priča podatek, da so od 110 milijard starih dinarjev, za kolikor je bilo lani odkupljenih kmetijskih pridelkov, kmetijske delovne organizacije v družbe-

nem sektorju odkupile le polovico teh pridelkov.

Podatki torej opozarjajo, da so razmere v slovenskem kmetijstvu še zmeraj zelo resne, kar zlasti velja za živinorej. Ukrep, kot so višje zagotovljene odkupne cene, subvencioniranje in kreditiranje živinorejske in sploh kmetijske proizvodnje ter podobno se bodo namreč odrazili šele čez čas in seveda v primeru, če so te družbene intervencije za stabilizacijo proizvodnje mesa in za boljše oskrbo trga dovolj obsežne in če bodo trajale dovolj časa. Člani plenuma republiškega odbora so pri tem podprli prizadevanja Gospodarske zbornice Slovenije in republiške skupščine, ki si prizadevata urediti razmere v živinoreji in oskrbi z mesom s pomočjo družbenih dogovorov. Podobne družbene dogovore pa bi bilo potrebno skleniti pravzaprav za

vse osnovne kmetijske proizvode, kot so proizvodnja mleka, sadja, vina, krompirja itd.

DOBRI REZULTATI ŽIVILSKJE IN TOBAČNE INDUSTRIJE

Nasprotno kot v kmetijstvu pa so v delovnih organizacijah živilske in tobačne industrije v minulemu letu zabeležili zelo dobre gospodarske rezultate. Najbolj razveseljevi so prav gotovo podatki o tem, da sta se tako v živilski kot v tobačni industriji povečala dohodek za delitve in amortizacija. Tako je amortizacija v živilski industriji lani v primerjavi s predlanskim letom porasla kar za 57 %, v tobačni industriji pa za 53 %. Takšna politika delovnih organizacij je razumljiva in označuje odločna prizadevanja za čim hitrejšo modernizacijo. Modernizacija pa je nujna, saj tako živilska kot tobačna industrija proizvajata na razmeroma starih strojih, zlasti če ju primerjamo s podobno industrijo v razvitih državah.

In še na eno možnost izboljšanja gospodarjenja so opozorili člani plenuma; na razdrobljenost slovenske živilske industrije, slednjč bo le treba začeti intenzivneje razmišljati o integracijskih procesih tudi v tej panogi, zlasti se bodo morala podjetja živilske industrije tesneje povezati tako s kmetijskimi delovnimi organizacijami kot tudi s trgovino.

M. Z.

**Kreditna banka in hranilnica
Ljubljana
od 1. oktobra**

ljubljska banka

obvešča:

**Prva potujoča ekspozitura v Jugoslaviji
obiskuje vse večje kraje v Sloveniji**

**VPLAČILA IN IZPLAČILA HRANILNIH VLOG
ODKUP IN PRODAJA TUJIH VALUT
DEVIZNI RAČUNI OBČANOV
DOGOVORI ZA KMETIJSKA IN STANOVANJSKA POSOJILA
OSTALA DEJAVNOST BANČNEGA SERISA**

**DA BO TUDI PREBIVALCEM ODROČNEJŠIH KRAJEV
BANČNI SERVIS PRI ROKI,
UVAJAMO NAJSODOBNEJŠO EKSPOZITURO,
KAKRŠNE ZADNJE ČASE S PRIDOM UPORABLJAJO
DRUGOD PO SVETU**

**POTUJOČA EKSPOZITURA POSLUJE PO TRADICIJI
NAŠE BANKE
HITRO, UČINKOVITO IN ZANESLJIVO**

**Ce vprašate za nasvet v potujoči ekspozituri
vam odgovarja in svetuje
KREDITNA BANKA IN HRANILNICA
LJUBLJANA**

**NA VAŠO ŽELJO VAS OBIŠČEMO V VAŠI DELOVNI
ORGANIZACIJI.**

**VPIŠITE NASLOV DELOVNE ORGANIZACIJE
IN POŠLJITE KUPON NA NASLOV:**

**KREDITNA BANKA IN HRANILNICA LJUBLJANA
LJUBLJANA, CELOVŠKA 89**

Z razpravo in sklepi o nalogah komunistov na področju kadrovske politike, ki jih je CK ZKS sprejel v četrtek, 11. junija, na svoji 14. seji, je ta vodstveni organ ZKS zlasti želel opozoriti na vzroke zaostajanja v razvoju kadrovske strukture, poudariti pomembnost strokovnjakov za nadaljnjo krepitev socialističnih družbenih odnosov in uresničevanje dolgoročnih smotrov razvoja ter spodbuditi akcijo komunistov za učinkovitejšo uresničevanje načel, ki smo jih dolžni upoštevati pri oblikovanju sodobne kadrovske politike. Ta namera se je centralnemu komiteju posrečila, saj se je večina razpravljalcev zavzela za prevetritev in pomladitev kadrovskih struktur v delovnih in družbeno političnih skupnostih in za javnost ter demokratičnost pri razporejanju ljudi na vseh delovnih mestih, še posebno na najodgovornejših.

Iz bogate bere predlogov in stališč, ki smo jih slišali na seji, kaže zaradi pomembnosti posebej opozoriti na naloge članov ZK pri uresničevanju kadrovske politike v družbenopolitičnih organizacijah.

Le sposobne ljudi na odgovorna mesta

Na seji so poudarili, da so naloge družbenopolitičnih organizacij — zlasti SZDL, Zveze sindikatov in ZMS — v kadrovske politiki opredeljene predvsem z njihovo vlogo in položajem v družbenopolitičnem življenju in uveljavljanju socialističnih samoupravnih odnosov. Zlasti uveljavljanje družbenopolitičnih kriterijev pri razporejanju ljudi na vodilna delovna mesta v delovnih organizacijah ne more biti le obveznost Zveze komunistov, ampak mora postati sestavni del politične aktivnosti vseh delovnih ljudi. To je tudi edina pot za rušenje oporišč tehnokratizma, birokratizma in apolitičnosti.

Se vedno se srečujemo s pojavi, da nekateri komunisti podcenjujejo vlogo družbenopolitičnih organizacij in v njih niso pripravljeni aktivno delovati, kar ustvarja kadrovske probleme in otežuje aktivnost teh organizacij. Tak odnos komunistov je v nasprotju z osnovnimi cilji vsebinske preobrazbe Zveze komunistov.

Ob teh stališčih in ocenah pa je centralni komitej ZKS dodal, da je treba ponovno opozoriti organizacije in člane ZK, naj ustvarjajo možnosti za kar največji vpliv neposrednih proizvajalcev, žena in mladine na vseh področjih družbenega življenja.

Nadaljnji razvoj samoupravljanja in neposredne socialistične demokracije je odvisen predvsem od uresničevanja ekonomskih in drugih interesov tistih delov delavskega razreda, ki so zaradi svojega družbeno ekonomskega položaja objektivno najbolj zainteresirani za samoupravljanje in socialistični razvoj družbe. Opaziti pa je mogoče težnje, da bi se zmanjševala vpliv in vloga delavcev v procesih samoupravnega odločanja. To se je pokazalo tudi pri zadnjih volitvah. Zato so se komunisti dolžni zavzemati za takšno sistematično usposabljanje neposrednih proizvajalcev, ki jim bo omogočalo stvarno delovanje in uveljavljanje v vseh oblikah socialistične demokracije.

V Sloveniji so žene sicer množično vključene v delovne procese, toda že več let ugotavljamo, da njihova udeležba v družbenopolitičnih in samoupravnih organih ni usklajena z delom, ki ga opravljajo v proizvodnji. To dejstvo zahteva od komunistov, da se skupaj z vsemi družbenopolitičnimi dejavniki načrtno zavzemajo za večjo družbenopolitično uveljavitev žena.

Tudi uveljavljanje mladih ljudi na vseh področjih družbenega dela in življenja mora postati sestavni del trajnejše in načrtnije kadrovske politike vseh političnih organizacij. Dosedanja prizadevanja niso obrodila posebnih sadov, ker so jih največkrat organizirali kampanjsko, le kot aktualne politične akcije. Komunisti v vseh političnih organizacijah so zato dolžni skrbeti, da bodo v osnovne družbene organizme, samoupravne in predstavniške organe prihajali novi in mladi ljudje. Socialistična zveza in Zveza mladine morata z zavestno in načrtno politiko pritegniti več mladih tudi v vodstva organizacij, ki združujejo mladino po njenih interesih. To so predvsem razne kulturne, strokovne, telesno-kulturne ter druge organizacije in društva.

Komunisti morajo vsepovsod utrjevati zavest, da je nadaljnji razvoj socialistične samoupravne demokracije mogoč le, če se bodo v družbenopolitično življenje bolj aktivno vključile žene, mladi ljudje in neposredni proizvajalci.

Po sklepu 14. seje CK ZKS so komunisti dolžni uveljavljati tudi spoznanje, da je učinkovita dejavnost Zveze komunistov na kadrovskem področju osnovni pogoj za uveljavljanje njene vodilne idejopolitične vloge v družbi.

V četrtek dopoldne so se sestali v Domu sindikatov na razširjeni seji člani pododbora za državno upravo in pravosodje RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti. Na seji so obravnavali osnutek dokumenta o materialnem položaju pravosodnih organov in osnutek družbenega dogovora za te organe. Na seji so razpravljali predvsem o tem, kako sistemsko rešiti celotni materialni položaj sodišč, še posebej pa občinskih pravosodnih organov. Pri slednjih so zlasti pereči osebni dohodki, kajti za občinska sodišča jih ne rešuje republiški odlok, zato pa tudi materialna vprašanja niso rešena. Prvi predloženi osnutek družbenega dogovora so zlasti tiste sindikalne organizacije pravosodnih organov, ki imajo z republiškim odlokom rešene osebne dohodke, zavrnile. Člani pododbora pa so menili, da se je treba še naprej zavzemati za sistemsko ureditev oblikovanja dohodka v celotnem pravosodju. — (Foto Agnič)

POSLOVANJE KOMUNALNE SKUPNOSTI SOCIALNEGA ZAVAROVANJA DELAVCEV RAVNE NA KOROŠKEM V LETU 1969 IN NAČRTI ZA LETO 1970

IZDATKI USKLAJENI Z DOHODKI

Komunalna skupnost socialnega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem je lansko leto, kljub temu, da so morali pokriti še primanjkljaj iz leta 1968, uspešno končala. Tudi za leto 1970 so izdatki usklajeni z dohodki, računajo pa, da bo za zdravstveno varstvo na voljo okrog 15 % več denarja, kot leto dni poprej.

Začetek leta 1969 za samoupravne organe Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem, ki deluje za področje občin Velenje, Slovenj Gradec, Dravograd, Radlje ob Dravi in Ravne na Koroškem, ni bil do ve kaj spodbuden. Ob koncu leta 1968 so se nakopičile težave. Prispevna stopnja je bila limitirana, treba je bilo poravnati anuitete za najeta posojila, pokriti pa tudi primanjkljaj iz leta 1968. In če k temu prištejemo še dokaj previdne napovedi glede gibanja osebnih dohodkov; prejšnja leta se je masa osebnih dohodkov zmanjševala, zaradi nazadovanja osebnih dohodkov in zmanjševanja števila zaposlenih, potem smo lahko uverjeni, da samoupravni organi KSSZ delavcev Ravne na Koroškem niso imeli lahkega dela, ko so obravnavali in sprejemali finančni načrt za leto 1969. Skupščina se je sešla dvakrat in šele na drugem zasedanju je sprejela finančni načrt, vendar pa so bila predvidevanja sila previdna, saj so računali le na okrog 5 % povečanje mase osebnih dohodkov. Osnovna prispevna stopnja, to je 5,2 %, pa ni zagotavljala kritja vseh obveznosti.

USPEL DRUŽBENI DOGOVOR KOROŠKIH OBČIN

No, enega od problemov so vendarle uspeli kaj kmalu rešiti, in sicer z družbenim dogovorom vseh štirih koroških občin. Zdravstvo je odstopilo 0,20 odstotka od osnovne prispevne stopnje, prav tako pa je izdvojilo še 30 % zbrane amortizacije. Ta denar pa so potem porabili za kritje anuitet. Uspeh družbeni dogovor pa je, med drugim, tudi omogočil, da so bile pogodbe z zdravstvenimi zavodi sklenjene do predvidenega roka.

Sicer pa so se samoupravni organi ravenske Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja, za vsak primer, zavarovali pred večjimi finančnimi težavami tudi s tem, da so sklenili, da bodo kar 4 % vseh dohodkov izdajali v rezervni sklad.

Ob polletju so lahko ugotavljali, da so se dohodki, v primerjavi s predvidevanji, sicer povečali za 2,88 %, vendar so bili hkrati izdatki večji za 4,19 %. Izdatkov je bilo v polletju za skoraj 515.000 dinarjev več, kot so sicer računali. Ker pa so 4 % vseh dohodkov izdajali v rezervni sklad, so s tem denarjem skorajda pokrili povišane izdatke. Optimizma je bilo torej sredi lanskega leta, kar zadeva usklajenost izdatkov z dohodki, nekoliko več, kot na začetku leta.

V drugi polovici lanskega leta pa so začeli v občinah Velenje in Ravne na Koroškem nekoliko bolj, v občinah Slovenj Gradec, Dravograd in Radlje ob Dravi pa počasneje naraščati tudi osebni dohodki zaposlenih,

povečalo pa se je tudi število delavcev. V sklade socialnega zavarovanja je torej vendarle začel pritekati denar.

Ob koncu leta je bilo stanje precej bolj razveseljivo kot pa pred dvanajstimi meseci. Masa osebnih dohodkov se je povečala kar za 22,28 %, računali pa so

ga zavarovanca 15.003 din dohodkov, so jih lani že 17.386 din, oziroma na področju koroških občin 16.713 dinarjev.

V letu dni se je na področju KSSZ delavcev Ravne na Koroškem povečala masa osebnih dohodkov za 23,15 %, število zaposlenih pa za 6,26 %.

so zbrali 1.129.968 dinarjev) primanjkljaj v celoti pokrili, v rezervnem skladu pa je ostalo še dobrih 478.000 dinarjev, oziroma na velenjskem območju 446.669 dinarjev, na območju štirih koroških občin pa 31.788 dinarjev.

FINANČNI NAČRT SKLADOV ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA KSSZ DELAVCEV RAVNE NA KOROŠKEM ZA LETO 1970

Na zadnjem zasedanju je skupščina Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem dopolnila finančni načrt za leto 1970, ki ga je bila sprejela že v mesecu novembru 1969. Računajo, da bodo ob nespremenjeni prispevni stopnji, to je 5,2 %, in ob povečanju mase osebnih dohodkov na velenjskem območju za 16 %, na področju štirih koroških občin pa za 13 odstotkov, zbrali v skladih zdravstvenega zavarovanja 53.203.000 din vseh dohodkov, oz. 13 % več, kot leto dni poprej. Se pravi, da bodo uspeli brez zviševanja prispevne stopnje zbrati toliko denarja, kot ga bodo porabili za financiranje zdravstvenega varstva oz. da bodo izdatke usklajili z dohodki. Kot dobri gospodarji pa so se odločili, da bodo tudi to leto vlagali v rezervni sklad 4 % vseh dohodkov, da jih morebitno povečanje izdatkov ne bi moglo takoj presenetiti.

Povečanje dohodkov v skladih zdravstvenega varstva za 13 % bo omogočilo, da bo KSSZ delavcev Ravne na Koroškem v letu 1970 namenila nekaj več denarja tudi za zdravstveno službo. Plan med drugim določa, da bo na voljo za zdravstveno varstvo kar 15 % več denarja kot lani, kar mora nedvomno v opaznem obsegu vplivati na izboljšanje ravni zdravstvenega varstva, na boljšo kadrovsko zasedbo, na povečan obseg dela ter na funkcionalnejšo ureditev prostorov, za denarne dajatve bodo predvidoma porabili petino več sredstev kot lani, za invalidske kratkoročne dajatve pa 10 %.

Ob koncu preteklega leta je bilo iz poslovanja v letih 1968 in 1969 651.510 din primanjkljaja. Ker pa so v rezervni sklad izdajali 4 % vseh dohodkov, so s sredstvi tega sklada (skupaj

le s 5 % povečanjem, v skladih socialnega zavarovanja pa je bilo 19,23 % več denarja oziroma 7.742.432 dinarjev. Res pa je, da so tudi izdatki precej presegli planska predvidevanja, predvsem zaradi tega, ker se pogodbe sklenili na podlagi soudeležbe na dohodkih sklada zdravstvenega zavarovanja, ne pa na osnovi dogovorjenih cen storitev.

Ob tem kaže omeniti prejšnja prizadevanja zdravstvene službe v Šaleški, Mislinjski, Mežiški in Dravski dolini, da uskladi poslovanje z razpoložljivimi sredstvi. Sprejeti so bili številni ukrepi, med katerimi velja omeniti tudi združevanje, posebna skrb pa je bila namenjena racionalizaciji poslovanja. Razširjena je bila dejavnost zdravstvenih domov, zaradi pomanjkanja denarja pa niso mogli v večji meri izboljšati tehnične opremljenosti.

REŠITEV V REZERVNEM SKLADU

Tudi v dohodkih ravenske Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev je najpomembnejši osnovni prispevek za zdravstveno zavarovanje. Z njim so zbrali 58,85 % vseh dohodkov v preteklem letu. Sicer so — v primerjavi z letom 1968 — zbrali lani za zdravstveno zavarovanje 28.249.000 din prispevkov, ali 28 % več kot leto dni poprej, za invalidsko — pokojninsko zavarovanje 68.962.000 dinarjev, ali 27 % več, in za otroške dodatke 7.238.000 dinarjev ali 14,6 odstotka več. Skupaj so zbrali vseh prispevkov 104.449.217 dinarjev ali 26,4 % več kot v letu 1968. Povišanje znaša kar 21.830.000 dinarjev.

Medtem, ko so leta 1968 zbrali na področju KSSZ delavcev Ravne na Koroškem na ene-

VAŠE POHIŠTVO V LETU 1970

Izbirajte **PATRICIJA CLAUDIJA ALEKSANDRA** ali **NOVA FLORIDA**

Za vas izdeluje **BREŠT CERKNICA**

V Modni hiši si lahko izberete bogat asortiment damske poletne konfekcije. Izbirali boste lahko med najrazličnejšimi modeli za sport, počitnice, službo ter modeli za svečane priložnosti. Poleg tega so na oddelku damske konfekcije v prodaji ekskluzivni, visoko modni modeli v omejenem številu.

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

GHETALDUS
Ljubljana Wolfova 3

KVALITETNO IN V NAJKRAJŠEM ČASU

Izdelujemo očala tudi brez receptov ter opravljamo vsa popravila

PRODAJAMO:

● zaščitna očala ● sončna očala ● foto-aparate ● fotomaterial

Poslovalnice v Kranju, Trbovljah in Kopru

RAZGOVOR Z VLADOM HENIGMANOM, TAJNIKOM OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA MARIBOR

Od konference veliko pričakujejo

»Na konferenci slovenskih sindikatov bomo zahtevali ureditev položaja vajencev in osnovnega šolstva...«

Potem ko mi je Vlado Henigman, tajnik mariborskih sindikatov, našel vrsto problemov, s katerimi se v zadnjem času srečuje občinski sindikalni svet v Mariboru, se je v razgovoru najdlje zadržal ob zadnji seji predsedstva tega foruma:

»Na tej seji smo sprejeli program dela za tekoči mesec. O dveh stvareh smo se največ pogovarjali, in sicer o bližnji konferenci slovenskih sindikatov in o pripravah na II. kongres samoupravljalcev, ki bo novembra letos v Sarajevu.«

»Ste se tudi na konferenco slovenskih sindikatov posebej pripravljali?«

»Priprave na konferenco slovenskih sindikatov smo imeli v Mariboru zelo obširne. Vanje se niso vključili samo občinski sindikalni forumi, marveč so se v priprave vključili skoraj v sleherne osnovni sindikalni organizaciji. Do podrobnosti smo obdelali znani osnutek dokumenta »Politični cilji slovenskih sindikatov«, ki bo na konferenci tudi sprejet. Upamo, da smo s številnimi pripombami pomagali,

li, da bo ta dokument res poln in da bo zajel vse tiste probleme, ki nas najbolj tarejo.«

»Kaj je za mariborske sindikate najbolj pereče?«

»Na konferenci slovenskih sindikatov bomo zahtevali, da se čimprej uredi položaj vajencev in osnovnega šolstva...«

»Kaj je z vajenci narobe?«

»Odkar je prenehala veljati zvezna uredba o položaju vajencev, na tem področju nimamo nekih čvrstih predpisov. Događa se, da usodo vajencev kroji občinske skupščine vsaka po svoje. Pri tem pa se dogajajo pravzaprav nemogoče stvari, ki jih je prav te dni obravnaval tudi naš občinski odbor storitvenih dejavnosti. Predvsem ugotavljamo, da so vajenci premalo nagrajeni za svoje delo, še posebej, če upoštevamo, da so to mladi ljudje, ki večinoma izhajajo iz revnejših družin. Razen tega delovne organizacije vajencem ne nudijo toliko dopusta, kot bi ga morale. Znano je, da vajencem pripada v zimskem času sedem dni, v poletnem času pa 30 dni dopusta. Tu, na mariborskem področju pa se dogaja, da imajo vajenci tudi samo 14 ali največ 24 dni dopusta. Ob tem so tudi odnosi do vajencev pri praktičnem delu v nekaterih podjetjih že skoraj neznosni. Ne samo to, da morajo mladi ljudje delati tudi po 10 in več ur na dan, marveč jih v gostinskih delovnih organizacijah silijo, da delajo celo ponoči in podobno. Prav zaradi vseh omenjenih in še mnogih drugih problemov v zvezi s položajem vajencev, se bomo na konferenci slovenskih sindikatov zavzeli, da slovenska skupščina čimprej sprejme zakon, ki bo normaliziral in predvsem uredil odnose na tem področju.«

»Omenili ste, da tudi z osnovnim šolstvom niste zadovoljni?«

»Dejstvo je, da na mariborskem področju veliko mladih ne dokonča osnovne šole. Vsako leto jih je najmanj 30 odstotkov takih. Se pravi, da nekaj ni v redu v našem osnovnem šolstvu. Treba bo dobo proučiti sedanje učne programe v osnovnih šolah, ali so takšni, kot so, še dobri? Prav zaradi tega bomo tudi ta problem načeli na konferenci slovenskih sindikatov.«

»Kako pa potekajo priprave na kongres samoupravljalcev v Sarajevu?«

»Tudi za kongres samoupravljalcev se v Mariboru intenzivno pripravljamo. Prav zdaj proučujemo možnosti, kako bomo izvedli postopek za izvolitev delegatov na tem kongresu. Razen tega bo nekaj mariborskih podjetij sodelovalo na kongresu s svojimi monografijami in podobno. Podroben program aktivnosti v naših osnovnih sindikalnih organizacijah pred II. kongresom samoupravljalcev Jugoslavije pa bomo izdelali prav te dni.«

M. Ž.

DELOVNE ORGANIZACIJE IZ DRAVOGRAJSKE OBČINE NAJ BI DO LETA 1973 ZBRALE 1.220.000 DINARJEV ZA INVESTICIJE V NEGOSPODARSTVO

Družbeno dogovarjanje

V dravograjski občini se je družbeno dogovarjanje za zbiranje denarja za negospodarske investicije že uveljavilo. V razdobju od

1965. do 1969. leta so tako zbrali blizu 1.400.000 dinarjev, in sicer za gradnjo osnovnih šol v Dravogradu in na Ojstrici, za modernizaci-

jo ceste do mejnega prehoda Vič na jugoslovansko-avstrijski meji, za ureditev knjižnice, za sofinanciranje B programa v šolstvu ter za nekatera druga dela.

Zbiranje sredstev za negospodarske investicije se je uveljavilo, vendar pa je bila osnovna slabost s tem v zvezi, da vse doslej nismo uspeli uveljaviti meril za zbiranje denarja in da so bili prispevki posameznih delovnih organizacij odvisni bolj ali manj od uspešnosti preprave predstavnikov občinske skupščine in družbeno političnih organizacij.

Ko so na zadnjih sejah občinske konference Zveze komunistov in občinskega sindikalnega sveta Dravograd razpravljali o družbenem dogovarjanju, so se zavzeli za oblikovanje podrobnejših meril za zbiranje denarja. Sprejet je bil predlog, naj bi bila osnova povprečni osebni dohodek v občini, na tej podlagi pa bi določili prispevek posamezne delovne organizacije za negospodarske investicije.

Pozneje so se dogovorili, naj bi veljal družbeni dogovor za združevanje sredstev za leta 1970-1973. Tako naj bi letos z združevanjem sredstev delovnih organizacij zbrali 250.000 dinarjev, prihodnje leto 280.000 dinarjev, v letu 1972 320.000 dinarjev in v letu 1973 370.000 dinarjev. S tem denarjem bi, kot je za zdaj predvideno, dogradili gasilski dom v Libelcih, zgradili gasilski dom v Dravogradu ter opremili vzgojno varstveni ustanovi v Dravogradu in Sentjanžu ter telovadnico v Dravogradu. Seveda pa s tem še ne bodo rešeni vsi problemi na negospodarskem področju. Računati je namreč treba še na ureditev ceste Meža-Libeliče, na elektrifikacijo Kozjega in Goriskega vrha, nadalje na komunalno ureditev Robin dvora in Koroske ceste, vodovoda v Dravogradu, ceste do Trbonj itd. Razumljivo je, da bo treba zainteresirati za reševanje teh problemov občane same, del sredstev pa zagotoviti tudi iz komunalnega sklada in proračuna dravograj-ske občinske skupščine.

(ek)

OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA
ribnica KREDIT

Na 10 cicero

ŽALEC

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je na svoji seji razpravljalo o predlogu za uvedbo zobozdravstvenih ambulant za samoplačnike. Po daljši razpravi so člani predsedstva zavzeli stališče, ki nasprotuje uvedbi takih ambulant. Čeprav se predsedstvo zaveda, da bi po eni strani z ozirom na stanje v sami zobozdravstveni službi morali zagotoviti uvedbo samoplačnikov, pa po drugi strani odločno nasprotujejo kakršnimkoli poskusom, ki bi še bolj izkrivili naš sistem socialnega zavarovanja, ki je še neizgrajen. Po mnenju članov predsedstva Občinskega sindikalnega sveta predlog za uvedbo zobozdravstvenih ambulant — samoplačnikov vse-kakor ne prispeva k naporom za sistemske rešitve v socialnem zavarovanju.

V. S.

LENDAVA

Pred nedavnim je bila v Lendavi slovenska otvoritev novih proizvodnih prostorov mariborske tovarne Primat, ki ima tu svoj obrat. V gradnjo novega objekta je delovna skupnost tovarne Primat vložila več kot 1.700.000 dinarjev, investicija pa se bo bržčas kaj kmalu obrestovala, saj je sedaj vsa proizvodnja v lendavskem obratu skoncentrirana na enem mestu, zavoljo česar ekonomisti napovedujejo tako povečanje obsega proizvodnje, znižanje poslovnih stroškov kot tudi višjo produktivnost dela.

M. F.

KOČEVJE

V okviru prizadevanj, da bi rešili problem otroškega varstva, so se v Kočevju odločili, da bodo začeli z gradnjo novega postopila otroško-varstvene ustanove. Ker še nimajo v celoti zbranih sredstev, so se investitorji odločili, da bodo gradili v dveh etapah. Po sedanjih načrtih naj bi nova varstvena ustanova zagotavljala varstvo kakim 160 otrokom v starosti od 2. do 7. leta ter približno 40 dojenčkom.

SLOVENSKA BISTRICA

V bistrski občini so pred dnevi zaključili s področnimi posvetovanji, na katerih so skupno s tajniki, oblastniki in predsedniki nadzornih odborov sindikalnih organizacij obravnavali in tolmáčili zbirko predpisov o financiranju in finančno-materialnem poslovanju v osnovnih organizacijah ter občinski in republiški zvezi sindikatov. V tem obdobju so obravnavali tudi poslovanje vzajemne pomoči, ki se oblikuje pri občinski zvezi sindikatov v Slovenski Bistrici. Ugotovljeno je bilo, da so bila posvetovanja, ki jih je organiziral OBSS po vseh večjih centrih občine, dobro obiskana in da se rezultati že kažejo v delu osnovnih sindikalnih organizacij.

V. H.

BREST
POHISTVO

Kozerija

Zavestne politične sile Goriške dežele se že nekaj mesecev trudijo, da bi v potu svojega obraza ter s pomočjo strokovnjakov naredile dolgoročni program razvoja svoje republike.

Poprej so namreč delali v tej deželi le kratkoročne načrte, za katere pa se je kaj kmalu izkazalo, da niso realni. In so lansko pomlad, na plenumu zavestnih sil, ugotovili, da ta praksa ni dobra, ker človeku ne odpira dolgo-

vanja, o katerem mi lahko le sanjamo.

V Deveti deželi sem bil le en dan in povedal vam bom, kako sem ga preživel.

Zjutraj me je v hotelu prebudil glas, ki je prihajal nekje izpod blazine:

»Tovariš, v imenu hotelskega kolektiva vam želim dobro jutro. Priporočam vam, da pogledate televizijski program, ki ga imate v predalu nočne omarice in se po svoji volji odločite za tisti kanal, ki vam,

no se je pojavil napis: »Hvala, ker ste prišli!« Vodič je dejal: »Takoj vam preskrbim pomočnika.« Čez čas se je usedel k meni človek v beli halji in ko sem se ozrl po dvorani, sem ugotovil, da so tako oblečeni ljudje prišli tudi k drugim, resničnim delegatom. Moj »pomočnik« se mi je prijateljsko smehljaj in me je vprašal: »S kislo vodo ali s sifonom?« Nisem vedel, kaj je hotel, toda to njega ni motilo. Potisnil mi je med zobe table-

potem moramo te napake tudi poznati.«

Videl sem še, da so cepili vse delegate, spet pa nisem slišal, kaj so govorili, ker sem nenadoma obudil v spominu vse naše napake, na katerih naj bi se učili in izučili, in verjemite mi, postalo mi je slabo. Zavedel sem se šele, ko so delegati odhajali, in sem povprašal vodiča, o čem so na tej konferenci sploh govorili. Povedal mi je: »O ideoloških ciljih in nalogah sindikata.«

PERSPEKTIVA

ročnih perspektiv. Zato so sklenili, da bodo naredili program razvoja, ki bo zagotovil perspektivo vsaj do leta 1990.

»Gre za jasen cilj«, so rekli in ustanovili komisijo za sestavo dolgoročnega načrta, ki je »oblikovala« 16 podkomisij in 7 strokovnih svetov. Letosnja pomlad je omenjena komisija objavila prve kazalce bodočega gospodarskega razvoja, ki naj bi Goriški deželi zagotovili ugledno mesto med razvitimi narodi. Tisto področje dejavnosti komisije, ki naj bi ljudem odprlo perspektivo družbenega razvoja, pa še šepa, in zato je njihova delegacija obiskala pred dnevi Deveto deželo.

Janez Voljč je v tej delegaciji zastopal sindikat. Ko se je vrnil, je poslal komisiji naslednje poročilo:

»Strinjam se z mnenjem drugih članov naše študijske skupine, da je bila pot v Deveto deželo upravičena in koristna. Res je, da so nas občani te dežele v svojem samoupravnem hotenju prehiteli vsaj za dvajset let in da jim je tehnološki razvoj omogočil tako razgibano življenje na področju družbenega udejstvo-

glede na vašo družbeno usmerjenost najbolj ustreza.«

Pogledal sem program in pritisnil na šesti gumb na nočni omarici. Tam, kjer je bilo poprej okno, se mi je pokazala slika človeka. Sedel je za pisalo mizo in govoril:

»Naj vam kot predsednik sindikata naše dežele sporočim, da imamo danes republiško sindikalno konferenco, na kateri bodo naši delegati razpravljali in odločali o najpomembnejših področjih sindikalnega dela. Vključite se, prosim, v naš program ob 12,35 in boste lahko neposredno in vizualno sodelovali pri naših odločitvah.«

Mojduš, sem si mislil, če bi imeli takšne naprave tudi mi, nam ne bi bilo treba tarnati, da dobre misli naših forumov ne pridejo do članstva.

Nekaj po dvanajsti me je vodič odpeljal na tekočem traku v sindikalno dvorano. Bila je to čudovita dvorana, polna kompiuterjev in drugih naprav, za katere ne vem, kako se imenujejo. Preskočil sem nekaj žic, ki so povezovale stole delegatov in mizo delovnega predsedstva, in se usedel. Na naslonjalu stola pred ma-

to in me prisilil, da sem jo požrl. Ker sem se upiral, mi je pojasnil: »Ta tableta vam bo omogočila, da ves čas konference ne boste mislili samo nase ali samo na koristi svojega podjetja, ampak tudi na koristi vse naše družbe.«

In res se mi je, ko po tistem razli po telesu nekakšen blagodejni občutek težnje po pravični delitvi osebnih dohodkov. Ta občutek me je tolikanj prevzel, da vam ne vem povedati, kako se je sestanek začel in kaj so početka govorili. Zasanjal sem in zazdelo se mi je, da smo tudi mi v naši dežli pojedli takšne tablete in da na naših konferencah, ko govorimo o podražitvah, odločamo v korist potrošnikov. Iz teh sanj me je zbudil »pomočnik« v belm plašču, ki mi je hotel zavihati rokave. V roki je držal injekcijo. Dejal je: »Razprava je končana. Zdaj bodo sklepali. Kot vsi drugi, morate tudi vi dobiti serum družbene resnice.« In mi je zapičil iglo v žilo. »Čez nekaj hipov boste vedeli,« je rekel, »kaj je sindikat zahteval v svojih resolucijah od osvoboditve pa do danes. Če namreč hočemo uresničiti geslo, da se na napakah učimo,

Tako se je namreč imenovala točka dnevnega reda. »Sicer pa so največ govorili o tem, kaj storiti, da bi aktivirali član-e sindikalnih organizacij.« Ker mi je bila ta tema nekam domača, sem še vprašal: »In kaj so sklenili?« »Ja,« je dejal, »današnji sklep bomo lahko zapisali v pogodbo s naše družbe. Sklenili so, da se po-slej ne bo več pojavljala na ju-tranji televiziji samo pred-sed-nik, pač pa tudi člani pred-sedstva sindikatov in včasih celo predsedniki regionalnih sindikalnih forumov; ko pa bomo imeli več denarja, bomo zagotovili poseben kanal tudi za člane. Toda to je stvar daljše prihodnosti, o kateri govorimo, ko sestavljamo naš dolgoročni načrt razvoja.«

Prišel sem iz Devete dežele poln dobrih vtisov. Komisiji, ki me je poslala na to strokovno ekskurzijo, predlagam, da to moje poročilo temeljito prouči in da pri izdelavi našega perspektivnega programa upošteva njihove izkušnje. Kajti tudi mi bi radi, vsaj čez dvajset let, tako tehtno in preudarno razpravljali ter odločali o aktivizaciji sindikalnega članstva.

JANEZ VOLJČ

PODOBE NAŠEGA ČASA

— Mislim, da bi se ne smeli zadovoljiti le z orisom prehojene poti. Eno je zgodovina, ki ji je sicer potrebno posvetiti vso potrebno pozornost, drugo pa je ocena trenutne situacije, ki jo zahteva tok stvari.

— Pa perspektive?

— Vizija je bila že obdelana skupščinsko. Mislim, da tu ni več kaj dodati. Bolj problematična je trenutna situacija. Jaz bi se v glavnem tu držal, če ti je prav.

— Na kaj pa bi dal poudarek?

da pa bi le kazalo točno povedati, kdaj bo dinar konvertibilen. Kaj ko bi predlagali, naj se ta datum vpiše v srednjeročni načrt razvoja...

— To misli predlagati tudi zvezni izvršni svet!

— Toliko bolje! Samo koristno je, če se stvar podpre tudi s trena. To bi nedvomno vžgalo, ne. Še kaj?

— Zdaj, pred kongresom samoupravljalcev, bi bilo dobro kaj reči tudi o materialni osnovi samoupravljanja. Letos naj bi bilo, po napovedi izpred petih let, v rokah gospodarstva in neposrednih proizvajalcev 70 odstotkov denarja za razširjeno reprodukcijo...

— In koliko ga je? Imaš kaj podatkov?

— Imam! Ampak posredne, ne takšnih, ki bi naravnost povedali, kdo ima trenutno pri nas kaj oblasti. Če ti bo morda tole kaj pomagalo: v prvih štirih mesecih so najbolj narasla sredstva družbeno političnih skupnosti — za 88 %, nato bank — za 67 %, sredstva gospodarstva pa le za 35 %. In da čedalje več investicij financirajo banke, ne pa gospodarstvo.

— Kaj prida si s temi številkami ne da pomagati, mislim, v samoupravnem in optimističnem smislu. Drugih nimam?

— Ne! Le takšne!

— Potem bom pa stvari prikazal bolj v globalu. Mislim, da bo tak pristop situaciji bolj ustrezen, ne?

— Bo, če res ne misliš stvariti obdelati z zgodovinskega aspekta, od leta 1949, to je od prvih začetkov uvajanja samoupravljanja dalje. In če sploh ne misliš omeniti vizije.

— Oboje bi rad, pa je bil zgodovinski aspekt obdelan zadnjič na simpoziju, vizija pa, kot rečeno, skupščinsko. Tako človeku ne preostane drugega kot akcijski akcent.

— Najbolj nevhvaležna tema!

— Ja! In razen tega še ni kjer ustreznih podatkov v cilju mobilizacije in akcijske angažiranosti najširših občanov, ki so vznemirjeni zaradi permanentnih cenovnih premikov.

— Ja, res je! Naša statistična služba spet zatajuje na fronti bitke za reformo.

Vinko Blatnik

Ocena

— Dal bi ga na ekspanzijo. Proizvodnja je šla letos skoraj za deset procentov gor, izvoz pa kar za petnajst. Tudi na drugih področjih lahko pričakujemo ugodno realizacijo.

— Misliš na cene?

— Nikar me ne draži, saj vem, da je prav tu naša boleča točka. Mislim pa, da jim v izvajanju ni treba dati prevelikega poudarka, ker so ustrezna stališča o premikih cen na trgu že izdelana in so tudi že v realizaciji. Sicer pa cene ne gredo le gor, ampak tudi padajo!

— Ja, slikarskim čopičem in lanskim jabolkam...

— Ne zapikuj se vendar vame, ko vendar veš, da pri tisti kaši nisem imel besede, sicer bi ne bilo kurilnega olja zraven. Baje mi pomagaj!

— Prav. Lepo bi bilo, če bi se reklo kaj bolj določnega o dinarju. Letos se je iztekel rok...

— Kakšen rok?

— Postati bi moral konvertibilen. Leta 1965, ko smo vpejali reformo, smo govorili, da bomo imeli letos konvertibilen dinar.

— Ampak, kolikor se spominjam, o tem nismo sklepali.

— Ne, nismo! Šlo je le za figurativno spodbudo.

— Prav. Potem bo treba to obletnico tiho preiti. Mislim,

da pa bi le kazalo točno povedati, kdaj bo dinar konvertibilen. Kaj ko bi predlagali, naj se ta datum vpiše v srednjeročni načrt razvoja...

— To misli predlagati tudi zvezni izvršni svet!

— Toliko bolje! Samo koristno je, če se stvar podpre tudi s trena. To bi nedvomno vžgalo, ne. Še kaj?

— Zdaj, pred kongresom samoupravljalcev, bi bilo dobro kaj reči tudi o materialni osnovi samoupravljanja. Letos naj bi bilo, po napovedi izpred petih let, v rokah gospodarstva in neposrednih proizvajalcev 70 odstotkov denarja za razširjeno reprodukcijo...

— In koliko ga je? Imaš kaj podatkov?

— Imam! Ampak posredne, ne takšnih, ki bi naravnost povedali, kdo ima trenutno pri nas kaj oblasti. Če ti bo morda tole kaj pomagalo: v prvih štirih mesecih so najbolj narasla sredstva družbeno političnih skupnosti — za 88 %, nato bank — za 67 %, sredstva gospodarstva pa le za 35 %. In da čedalje več investicij financirajo banke, ne pa gospodarstvo.

— Kaj prida si s temi številkami ne da pomagati, mislim, v samoupravnem in optimističnem smislu. Drugih nimam?

— Ne! Le takšne!

— Potem bom pa stvari prikazal bolj v globalu. Mislim, da bo tak pristop situaciji bolj ustrezen, ne?

— Bo, če res ne misliš stvariti obdelati z zgodovinskega aspekta, od leta 1949, to je od prvih začetkov uvajanja samoupravljanja dalje. In če sploh ne misliš omeniti vizije.

— Oboje bi rad, pa je bil zgodovinski aspekt obdelan zadnjič na simpoziju, vizija pa, kot rečeno, skupščinsko. Tako človeku ne preostane drugega kot akcijski akcent.

— Najbolj nevhvaležna tema!

— Ja! In razen tega še ni kjer ustreznih podatkov v cilju mobilizacije in akcijske angažiranosti najširših občanov, ki so vznemirjeni zaradi permanentnih cenovnih premikov.

— Ja, res je! Naša statistična služba spet zatajuje na fronti bitke za reformo.

Vinko Blatnik

Ne kupovanje temveč šolanje strokovnjakov

V delovnih organizacijah se bodo morali bolj smelo lotiti dolgoročnih programov za šolanje kadrov

Na zadnji seji občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu so obravnavali gibanje gospodarstva v minulem letu in predviden razvoj v letošnjem letu. Seja je bila skupna z občinsko konferenco SZDL.

Pri tem so ugotovili, da je bilo minulo leto za novomeško gospodarstvo izredno uspešno, saj se je celotni dohodek v primerjavi z letom 1968 povečal kar za tretjino, dohodek pa za 26 odstotkov. Dosežene uspehe pripisujejo predvsem modernizaciji proizvodnje in uvajanju sodobnejše tehnologije ter povečanju števila zaposlenih in deloma tudi ugodnim razmeram na tržišču.

Visoko stopnjo gospodarskega razvoja pričakujejo tudi letos, ko predvidevajo, da se bo celotni dohodek v primerjavi z minulim letom povečal za 34 odstotkov — v industriji celo za 48 odstotkov — družbeni proizvod celotnega gospodarstva pa za 23 odstotkov. Letos predvidevajo tudi močno povečanje števila zaposlenih, saj kamijo odpreti kar 1.300 novih delovnih mest. Osebnih dohodkov naj bi se v poprečju povečali za 10 odstotkov pri 11-odstotni večji storilnosti dela.

Pri tolikšnem povečanju proizvodnje in zaposlenih ima seveda največji delež industrija, zato v stališčih skupne seje opozarjajo na zaostajanje terciarnih dejavnosti za splošnim razvojem. Da bi hitreje razvili tudi te dejavnosti, bi bilo treba izdelati ustrezne predloge za bodočo bančno kreditno politiko. Menijo namreč, da bančnega kapitala ne bi smeli usmerjati samo v večja industrijska podjetja, ampak tudi v manjše proizvodne in storitvene delovne organizacije.

Kadrovska politika je sestav-

ni del celotnega razvoja, zato ji bo treba v prihodnje posvetiti več pozornosti. Sindikat in SZDL sta na skupni seji ugotovila, da z liciiranjem osebnih dohodkov strokovnih kadrov, ki jih primanjkuje, ne rešujemo ničesar, saj v delovni organizaciji, iz katerih kadri odhajajo, nastajajo vrzeli, ki močno zavirajo še hitrejši razvoj. Na drugi strani pa se ob taki politiki v delovnih organizacijah rušijo delitveni sistemi, ki niso odraz nagrajevanja po delu, saj liciiranje z osebnimi dohodki ne more biti sestavni del delitvenega sistema. Oba politična organa opozarjata delovne organizacije, naj odločneje zastavijo dolgoročne programe za šolanje kadrov. Trenutne potrebe pa naj skušajo v delovnih organizacijah urediti z notranjimi premiki kadrov.

Ob izvajanju političnega programa slovenskih sindikatov se morajo v delovnih organizacijah zavzeti za najboljše rešitve,

da osebni dohodki zaposlenih v drugem polletju letošnjega leta za redni delovni čas ne bodo manjši od 700 dinarjev. To so prvi koraki sindikatov v prizadevanjih za normalizacijo življenjskih pogojev zaposlenih z nižjimi osebnimi dohodki.

Ko sta sindikat in SZDL razpravljala o nadaljnjem razvoju gospodarstva v novomeški občini, sta menila, da je treba še naprej krepiti proces koncentracije kapitala, hkrati pa vztrajati na decentralizaciji upravljanja. Predlagali so tudi, naj bi podatke o poslovanju delovnih organizacij zajemali po teritorialnem principu, ker sedanji podjetniški ne omogoča družbeno političnim skupnostim vpogleda v poslovanje enot združenega dela, ki imajo sedež podjetja izven domače občine. Menijo namreč, da mora enota združenega dela postati osnova v ugotavljanju in delitvi dohodka, zato se zavzemajo, da bi ta vprašanja vnesli tudi v statu-

te delovnih organizacij.

Ker ugotavljajo, da gredo sredstva delovnih organizacij večinoma v razširjeno reprodukcijo, pri čemer so navadno močno angažirana tudi bančna sredstva, so na seji poudarili, da bi morala imeti širša družbeno politična skupnost vpogled v upravičenost vlaganj posameznih delovnih organizacij. Predvsem gre za to, ali je investicija ekonomsko upravičena ali ne, ker morebitne posledice ne bo nosil samo kolektiv, ampak tudi širša družbena skupnost.

In končno so se v stališčih skupne seje dotaknili še samoupravnega dogovarjanja med kmetijsko predelovalno proizvodnjo in trgovino, ki zdaj ne ustreza družbenim potrebam. Menili so, da morata sindikat in SZDL spodbujati delovne kolektive v teh panogah, da bi več storili za boljše medsebojno povezovanje in racionalnejše poslovanje.

R. S.

DILEME HRASTNIŠKE STEKLARNE O NADALJNJEM IZVOZU

Dolarji z grenkim priokusom

V hrastniški steklarni iz leta v leto povečujejo obseg poslovanja s tujino. Njihovo uveljavljanje v mednarodni delitvi dela pa vse bolj ogroža sedanja notranja nestabilnost, predvsem pa nenehno poviševanje cen surovin in drugega reprodukcijskega materiala, zato v Steklarni sodijo, da je kolektiv pravzaprav kaznovan, ker veliko izvažajo, namesto da bi ga stimulirali za nadaljnje povečevanje prodaje izdelkov na tržiščih s konvertibilno valuto.

V hrastniški Steklarni govorijo o dolarjih z grenkim priokusom. Pri tem imajo seveda v mislih naš sedanji devizni sistem, ki postaja vse bolj ovira za še hitrejšo uveljavljanje nekaterih naših podjetij na zunanjih tržiščih. Konkretno: letos prodajajo hrastniško steklo v tujini za okrog 3 do 3 % dražje kot lani. Povišanje cen bi lahko prineslo kolektivu nekoliko višji dohodek, če se ne bi hkrati tako podražile surovine in drugo reprodukcijsko blago, da prodajajo svoje blago že na meji rentabilnosti in skoraj z izgubo. Za letos so v Steklarni planirali izvoz v višini 2 milijona 280.000 dolarjev. Do konca maja so prodali skoraj izključno na področja s trdnimi valutami že za okrog 915.000 dolarjev raznih steklenih izdelkov. Zdaj pa resno razmišljajo o tem, da bodo bistveno korigi-

rali svojo izvozno usmeritev, čeprav si želijo še naprej ostati v družbi tistih slovenskih podjetij, ki dobro četrtino svoje letne gospodarske proizvodnje prodajo na tuja tržišča.

V zvezi s tem so zelo zanimivi podatki o tem, da je vrednost vsakega v tujini pridobljenega dolarja s prodajo njihovega blaga samo 1 cent vrednosti uvoženih surovin.

Se pravi, da gre za visoko vrednostni izvoz, vsaj s širšega družbenega vidika, s podjetniškega stališča pa je skoraj prav vseeno, kakšno je to razmerje, kajti steklarski kolektiv ne prejema za to nič več deviznih sredstev. Prejšnje čase v Stek-

larni niso bili tako občutljivi, kdo in po kakšni ceni dobi njihove dolarje, ustvarjene iz kremenčevega peska, ognja in pridnih rok steklarjev. Danes pa je to bistveno drugače, ko se je podražil reprodukcijski material. Poglavitnega krivca za sedanje izvozne težave pa vidijo v Steklarni v našem togem deviznem režimu in neizdelanem zunanjetrgovinskem sistemu. Sprememba deviznega režima je nujna, sodijo v Steklarni, ali pa se bodo morali odločiti za večjo prodajo svojih izdelkov na domačem tržišču, ker imajo možnost dobiti za svoje blago več, kot v tujini. V tem primeru, pravijo v podjetju, bodo jugoslovanski potrošniki plačali davke za izvozne težave.

Prav in na mestu bi bilo, da bi naš devizni sistem spodbujal vse tiste kolektive, ki imajo možnosti, da s svojo kakovostjo blaga uspešno nastopajo na tujih tržiščih. Zdaj pa se pogosto dogaja, da slabša podjetja, ki tega ne zmorejo, ustvarjajo višji dohodek, kot delovne organizacije, ki veliko izvažajo.

-m-

Minuli teden so na povabilo Živilskega kombinata »Žito«, obiskali Slovenijo gostje iz Madžarske. Najvišji predstavniki mlinске in pekarske industrije iz Zalaegerszga so obiskali nov obrat Žita v Ljubljani, potem pa še pekarnе v Kranju in Lescah. Med drugim so se pogovarjali tudi s predstavniki Republiškega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije

OD TOD'IN TAM
● RAVNE
NA KOROŠKEM

Oddelek za kadrovska vprašanja v železarni je za študijsko leto 1970—71 razpisal za študij na univerzi, višjih in srednjih šolah 96 štipendij. Največ štipendij bo na voljo študentom fakultete za naravoslovje in tehnologijo (23), strojne fakultete (15), ekonomske fakultete (10) itd. Štipendije za metalurge, strojnike in ekonomiste so povečali v osnovi za 20 odstotkov.

V. R.

**pohištvo
in oprema
za vaš dom**

lesnina

centrala ljubljana titova 51

NAŠA NOVA SERIJA SESTAVKOV NA TEMO: SPREMEMBE KREDITNO MONETARNEGA SISTEMA

Vpliv gospodarstva

V skupnih sredstvih jugoslovanskih bank je gospodarstvo udeleženo komaj s slabo šestino. Kako vendarle doseči, da bi gospodarstvo lahko bolj vplivalo na poslovno politiko »svojih« bank?

Govorimo in dokazujemo, da banke na račun visokih obresti, »posebnih aranžmajev« in še na druge načine naravnost »ropajo« gospodarstvo, ki zatorej postaja od njih vse bolj odvisno. Po drugi strani pa vemo, da, vsaj načelno, politiko poslovanja poslovnih bank določajo njihove skupščine, v katerih so zastopani tudi predstavniki gospodarstva. Če je tako, zakaj praktično ne morejo bolj vplivati na poslovno politiko »svojih« bank, da gospodarstvo, v končni posledici, ne bi postalo žrtev lastnega sodelovanja pri postopku odločanja na zasedanjih skupščin naših bank?

Da bi prišli do odgovora, si moramo priklicati v spomin nekaj najvažnejših dejstev. Glede na veljavno zakonodajo vpliv delovnih organizacij na upravljanje bank v glavnem ustreza njihovemu deležu, njihovim deležem v skupnih virih bančnih sredstev. To je zagotovljeno s tem, da vsak vlagatelj, ki je svoj denar naložil v kreditni sklad bank, oziroma vsak deponent sredstev razpolaga s tolikšnim številom glasov na skupščini banke, kakor to določa statut banke. Predvidena je le omejitev, da noben vlagatelj — vseskozi imamo v mislih gospodarske in druge organizacije, ne pa fizične osebe — ne sme imeti več kot 10 % skupnega števila glasov.

LE ŠESTINO VSEH BANČNIH SREDSTEV PREDSTAVLJAJO SREDSTVA GOSPODARSTVA

Žal ni na voljo podatkov za ključnih računov bank za minulo leto, da bi na tej osnovi ugotovili udeležbo posameznih virov sredstev v skupnih bančnih sredstvih. Pri roki imamo samo podatke za leto 1968 in prepričani smo lahko, da se v

minulemu letu položaj gospodarstva v tem oziru ni izboljšal.

Analiza zaključnih računov bank za leto 1968 pa kaže, da pretežno del bančnih sredstev še zdaleč ne izvira iz gospodarstva. V skupnih sredstvih jugoslovanskih bank so namreč bile v letu 1968 delovne organizacije z državljanivarčevalci (gre za tako imenovani depozitni denar) udeležene le s 33,3 %, sredstva federacije in drugih družbeno-političnih skupnosti z 40,5 %, krediti Narodne banke in drugih bank z 10,8 %, drugi skladi družbeno-političnih skupnosti z 8,3 % in kreditni skladi bank vseh posebnih rezervni sklad s 7,1 %.

Se slabše »odreže« gospodarstvo, če njegov položaj presojamo s stališča udeležbe v sredstvih kreditnega sklada, iz katerega banke še najbolj svobodno odobravajo kredite za potrebe gospodarstva. Struktura vlagateljev v virih sredstev kreditnih skladov je namreč bila v letu 1968 naslednja: sredstva gospodarskih organizacij — 15,53 %, sredstva drugih delovnih organizacij — 2,62 %, sredstva prejšnjih družbenih investicijskih skladov in sredstva družbeno-političnih

skupnosti — 36,55 %, lastni dohodki bank — 41,68 % in drugi viri — 3,62 %.

KAKO VendarLE ZAGOTOVITI VEČJI VPLIV GOSPODARSTVA?

Čeprav po navadi mislimo drugače, da namreč banke obračajo predvsem sredstva gospodarstva, nas navedeni podatki vsekakor prepričajo o nasprotnem. Zato je in bi bilo ne realno pričakovanje, da bi bile bančne odločitve odvisne predvsem od gospodarskih organizacij. Kljub temu pa je seveda umestno vprašanje, kako ravnati in kaj storiti, da bi gospodarstvo le imelo večji vpliv na poslovno politiko »svojih« bank, kot pa ga lahko ima glede na sedanjo strukturo bančnih sredstev in z njo pogojenim številom glasov.

Komisija zvezne skupščine za revizijo zakonov s področja kreditno monetarnega in bančnega sistema v zvezi s tem predlaga:

● povečati naj bi udeležbo gospodarstva v virih bančnih sredstev. To bi najlaže dosegli s prerazdelitvijo tako imenova-

nega anonimnega bančnega kapitala, torej tistega dela kreditnega sklada bank, ki izvira iz lastnih dohodkov bank. Čeprav je navedeni sklad v skupnih sredstvih bank udeležen le s 7,1 %, bi s prerazdelitvijo teh sredstev le dosegli, da bi se precej povečal vpliv gospodarstva, ki bi ob odločanju o poslovni politiki bank na zasedanjih njihovih skupščin razpolagalo z večjim številom glasov.

● Vpliv delovnih organizacij na poslovanje bank naj bi krepi tudi z razširitvijo vsebine in z aktivnejšim delom skupščin in izvršilnih odborov bank. Izvršilne odbore bi na primer lahko zavezali, da bi aktivneje sodelovali pri uresničevanju sprejete poslovne politike. Njihovo s statutom določeno pravico, da odločajo o dajanju kreditov nad določeno višino, bi morali na primer razširiti tudi na pravico, da odločajo o poslovnih odnosih z organizacijami, katerih skupna zadolženost je presegla določeno višino; da nadalje potrjujejo sanacijske programe, odločajo o globalni in tekoči politiki likvidnosti banke itd. Banke bi tudi morale zavezati, da takšna in podobna vprašanja urejajo tudi s statuti.

Ko so o teh in še drugih predlogih razpravljali v odborih Gospodarske zbornice SRS, smo lahko slišali mišljenje, da gre le za »lepotne« popravke sedanjega sistema, da pa v bližnji prihodnosti ni mogoče upati, da bi se povečal »pravi« vpliv gospodarstva na poslovanje bank. Gre namreč za to, da v družbenih organih bank »sedijo« zastopniki največjih bančnih komitentov, ki so največkrat tudi največji bančni dolžniki. Jasno in tudi človeško je, da le-ti ne bodo podprli ničesar, kar bi lahko škodovalo njihovim interesom. Tudi zavoljo tega so doslej naleteli na nerazumevanje vsi poskusi, da bi prerazdelili število skupnih glasov in da bi vsaj nekaj teh glasov »dali« tudi predstavnikom navadnih državljanov, ki pri bankah nalagajo svoj denar.

Zlasti to, kar smo nazadnje omenili, bi — obenem z »razdelitvijo« državnega kapitala — nemara lahko vsaj delno pripomoglo k temu, da bi v poslovnih odločitvah bank začel prevladovati ne interes največjih njihovih dolžnikov, kakor je zdaj, marveč tako imenovani javni interes ali drugače rečeno, usmeritev v družbeno-ekonomsko najbolj donosne naložbe bančnih sredstev. Zato v bistvu tudi gre, kadar govorimo o povečevanju vpliva gospodarstva na poslovne odločitve »njihovih« in »naših« skupnih bank.

MILAN GOVEKAR

Prejšnji teden je — z razpravo o izhodiščih za rešitvijo o dolgoročnem razvoju naše republike — tudi republiška skupščina uprila pogled v prihodnje življenje na Slovenskem. Razprave poslancev o bodoči podobni Slovenije je prevečala osnovna misel: brez vizije ni napredka! Zato kaže čimbolj osvetliti hotenja, da bi lahko izbrali najboljše in najkrajše poti k visoki razvitosti.

Po demografskih projekcijah sodeč bo zaradi večjega naravnega prirastka in podaljšane življenjske dobe v Sloveniji do leta 1985 naraslo število prebivalstva na 1,930.000, do leta 2000 pa na približno 2,265.000.

Ta napoved temelji na predvidevanju, da bo takrat življenjska raven na Slovenskem neprimerno višja, kot je danes, da se bo močno razvilo zdravstvo in da bomo bolj skrbeli za razreševanje problemov socialne patologije. Tudi živ-

vati je mogoče, da bomo z večjo produktivnostjo dela omogočili boljše delovne razmere: skrajšanje delovnega časa, zaščito zaposlenih žena, povečanje povprečnega dopusta, ugodnejše potovanje delavcev na delo ter večjo zaščito na delovnem mestu, kar vse bo zmanjšalo število nesreč in bolezni pri delu.

Uvajanje nove tehnologije in tehnike in večja učinkovitost družbeno-ekonomskega razvoja nedvomno spreminjata in zmanjšujeta pomen in vlogo klasičnih proizvodnih dejavnikov; življenje ljudi postaja v veliki meri odvisno od izobrazbe in strokovne usposobljenosti prebivalstva. Zato pa je potrebno zagotoviti vsestransko povečevanje splošne in strokovne izobrazbene ravni vsega naroda, če resnično želimo naglo napredovati.

V prihodnjem obdobju razvoja Jugoslavije in Slovenije bodo potemtakem obseg, učinkovitost in struktura izobraže-

Kako bo čez 15 let?

ljenska raven najnižjih socialno-ekonomskih kategorij naj bi bila precej nad življenjskim minimumom. Na delo v tujino naj bi hodili bolj zaradi strokovnega izpopolnjevanja, nabiranja znanja, ki ga bo terjala mednarodna delitev dela, kot zavoljo večjega zaslužka na tujem ali zato, ker bi doma ne bilo dela za vse. Slovenci naj bi imeli takrat tudi več časa za razvedrilo in oddih, za šport in za kulturno življenje.

Povprečna stopnja zaposlovanja naj bi v naslednjih 15 letih znašala 2,5 % aktivnega prebivalstva letno. Ob taki usmeritvi bomo torej morali odpreti kakih 150.000 novih »nekmetijskih« delovnih mest. (V 30 letih 220.000 delovnih mest.)

V prihodnjem razvoju lahko — kot rezultat tehnološkega napredka in strukturnih sprememb — pričakujemo večje selitve delavcev iz poklica v poklic in iz kraja v kraj. Zrase bo pomen skladov solidarnosti za prekvalifikacijo delavcev in za premagovanje drugih težav pri preusmerjanju gospodarskih organizacij in zaposlenih. Razviti bomo morali mrežo takšnih centrov za prekvalifikacijo in dopolnilno izobraževanje, ki bodo zmogni posredovati praktična znanja za spremenjeno delo.

V prihodnjih 15 letih naj bi se aktivno prebivalstvo v zasebnem kmetijstvu zmanjšalo za nekaj manj kot 100.000 ljudi, ki bodo iskali zaposlitev izven kmetijstva. Tako naj bi znašal delež kmečkega prebivalstva v skupnem prebivalstvu leta 1985 kakih 15 %.

Zaposlovanje v tujini se bo sicer zmanjševalo, že zlasti odhajanje strokovnjakov, zato pa bomo bolj razvijali različne stalne oblike strokovnega in znanstvenega sodelovanja med domačimi in tujimi podjetji in institucijami. Pričako-

vanja osrednja vprašanja naša razvojne politike. Upravičeno lahko pričakujemo, da bo kakšna petina prirastka družbenega proizvoda rezultat splošne in strokovne izobrazbe zaposlenih ter tehničnih inovacij.

Koncept našega dolgoročnega izobraževalnega programa bo zato nujno moral vsebovati mnoge »novosti«. Osnovni pouk za otroke naj bi se pričel že pri šestih letih njihove starosti, tako da bi lahko vključevali mladino v nadaljnje izobraževanje. Vsem, ki bodo končali obvezno šolanje in ne bodo nadaljevali šolanja, pa bo treba omogočiti, da bodo obiskovali dveletno poklicno šolo, primerno njihovim zmožnostim in zanimanju. Doseči bi morali, da bi se šolalo v gimnazijah in srednjih strokovnih šolah približno 70 % mladine od 15 do 19 let starosti, na višjih in visokih šolah pa 20 % mladine med 19 in 24 letom. Ob rednem šolanju bo potrebno razviti tudi sistem dopolnilnega izobraževanja in izobraževanja ob delu. Vso družbeno podporo in možnost za študij naj bi imeli vsi nadarjeni iz vseh socialnih kategorij in krajevnih območij, ne le mladina premožnejših staršev in iz mest.

Razvoj bo terjal tudi mnogo večje sodelovanje med univerzo, znanstveno-raziskovalnimi instituti in neposrednimi organizatorji razvoja v jugoslovanskem in svetovnem merilu. Izkušnje doma in v svetu namreč kažejo, da je mogoče najhitreje gospodarsko napredovati s smotnim izkoriščanjem naravnih bogastev in proizvodnih zmogljivosti, ne z nenačrtnim garanjem, ali z drugimi besedami: z dobro organizacijo dela in z znanjem, ne z drobitvijo sil, neupravičenim samozadovoljstvom. Z lastnimi silami, ne z zanašanjem na druge!

NELIKVIDNOST ČEDALJE BOLJ PESTI ZASAVSKA PODJETJA

NI IZGLEDOV ZA IZBOLJŠANJE

Zasavsko gospodarstvo je dosti pričakovalo od ukrepov zveznega izvršnega sveta v zvezi z odpravo nelikvidnosti. Toda minilo je več kot pet mesecev, ukrepi pa so skoraj izzveneli v prazno in v številnih zasavskih delovnih organizacijah imajo danes še večje težave zaradi pomanjkanja denarja, njim pa se pridružujejo še preglavice zavoljo pomanjkanja posameznih vrst reprodukcijskega materiala.

Še venomer pa velja pravilo, da so obveznosti zasavskih podjetij za polovico manjše kot njihove terjatve. Z drugo besedo: zasavsko gospodarstvo še zmeraj kreditira številna podjetja na Slovenskem, predvsem pa v drugih republikah. Med

najbolj prizadetimi so: Steklar na Hrastnik, Tovarna kemičnih izdelkov »Sijaj«, Strojna tovarna, Zasavski premogovniki, Tovarna elektroporcelana na Izlake in številna druga podjetja. Steklarskemu kolektivu dolgujejo kupci več kot 24 milijonov

din, kar predstavlja petino njihove celoletne realizacije. Odjemalci premoga so dolžni Zasavskemu rudniku več kot 30 milijonov din. Strojna tovarna ima 18 milijonov din terjatev, Tovarna elektroporcelana na Izlake pri Zagorju pa več kot 8 milijonov din.

Kot rečeno, preglavice povzroča tudi pomanjkanje reprodukcijskega materiala in surovin in so še hujše zlo, saj tarej malone vse delovne kolektive v revirjih. V trboveljski Strojni tovarni imajo v skladiščih za približno sedem milijonov din nedokončani izdelki, med njimi precej blaga pripravljene za izvoz, ki ga ne morejo dokončati zavoljo pomanjkanja nekaterih materialov, kot so vijaki itd.

Razumljivo je, da ima kolektiv v tem na pol izdelanem blagu vezanih precej obratnih sredstev, ki bi jih potreboval za druge namene.

K vsem tem preglavicam pa je treba pristoiti še podražitev, ki utegnejo zasavskemu gospodarstvu letos prekrizati vse račune in postaviti na glavo vse finančne plane. Če na primer ugotavlja podjetje Varnost-Energoinvest v Zagorju ob Savi, da bodo vsak mesec izgubili kakih 300.000 dinarjev zaradi podražitve reprodukcijskega materiala, ni več daleč do naslednjega spoznanja, da bo sedanje povišanje cen onemogočilo tej delovni organizaciji doseganje kakršnegakoli ostanka dohodka v tem poslovnem letu. In to, kar velja za to podjetje, velja še za številne druge, še večje zasavske kolektive. Najhuje pa je to, da v nekaterih velikih delovnih organizacijah že razmišljajo o tem, da bi prenehali izvažati, ker zaradi pomanjkanja materialov ne morejo na zunanji trgih več prodajati po sedanjih cenah svojega blaga.

SIGNALI

● SLOVENSKE KONJICE

Komisija za gospodarstvo in samoupravljanje pri občinskem sindikalnem svetu v Slovenskih Konjicah je za nedavno sejo sveta pripravila analizo izplačil osebnih dohodkov zaposlenim delavcem v desetih gospodarskih organizacijah za mesec marec letos. Osnovni namen zbiranja in analiziranja podatkov je bil v tem, da vodstvo občinskega sveta ugotovi ter spozna, kako se v neposredni praksi uresničujejo sklepi občnega zbora iz lanskega leta o postopni rasti osebnih dohodkov.

V delovnih organizacijah, ki jih je zajela analiza, je bilo v drugi polovici lanskega leta kar 45 % zaposlenih z manj kot 800 dinarjev mesečnih osebnih dohodkov. Po nekaj mesecih zbrani podatki so pokazali, da se je število zaposlenih delavcev, ki so letos v marcu prejeli manj kot 800 dinarjev osebnega dohodka, zmanjšalo za dobrih 10 %. Zlasti so opazni premiki navzgor pri kmetijski zadrugi v Konjicah ter pri tovarni kovinskih izdelkov v Vitanju, kjer so imeli lansko leto precej nizke ose-

ne dohodka. Na podlagi sklenjenega sporazuma so tudi gradbena podjetja deloma že v marcu, deloma v aprilu povečala denarne prejemke, ki so že nekaj let zaostajali za drugimi panogami.

Plenum občinskega sveta je priporočil organom upravljanja v gospodarskih organizacijah, naj o osebnih dohodkih ponovno razpravljajo, pri čemer je seveda treba upoštevati vse druge dejavnike, in to od organizacije dela in proizvodnje, urejanja delovnih mest pa do akumulacije. Tembolj, ker so analize zaključnih računov za lansko leto pokazale, da bi le nekoliko višji osebni dohodki povzročili, da ne bi bilo denarja za sklade.

Člani sveta so na seji posebej poudarili potrebo po dobrem gospodarjenju, iskanju oblik sodelovanja in povezovanja med podjetji iste oziroma sorodne stroke. Na seji so še sklenili, da bodo analizo osebnih dohodkov ponovno napravili letos v septembru in v njej zajeli vse gospodarske organizacije na območju občine.

V. L.

Ali veste...

... da skoraj vsa sodišča v republikah nimajo izpopolnjenih mest, saj je ob koncu minulega leta manjkalo 424 sodnikov. Poznavalci razmer v pravosuđu sodijo, da je za večjo produktivnost v pravosuđu potrebno povečati število sodišč, hkrati pa sodnikom zagotoviti ustrezno strokovno pomoč s strokovnimi sodelavci;

... da je predvsem od bank odvisno, ali bomo imeli jeseni zadosti elektrike. Gre za denar, ki je potreben za gradnjo novih elektrarn, katerih proizvodnja bi krijala planirane potrebe. Polna dograditev elektroenergetskih objektov je predvsem odvisna od jugoslovanske investicijske banke, s katero so zaključeni dogovori o kreditih v višini 547,6 milijona dinarjev. Banke v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu, Prištini in Reki pa dolgujejo več kot 250 milijonov dinarjev. Jugobanka svojih obveznosti ne more izpolniti, ker ji fe-

deracija ni dala potrebnih sredstev, enak izgovor imajo tudi druge banke. Federacija pa ne more izpolniti svojih obvez zaradi deficita v izvenproračunski bilanci. Ne zagotavlja več kritja obresti in odplačila anuitet niti pri tistih podjetjih, ki so dosegla nadpovprečne rezultate. Na težko finančno stanje v gostinstvu občutno vpliva stalno spreminjanje pogojev poslovanja. Vsi ti elementi terjajo od gostinskih organizacij, da bodo morale kljub ostri konkurenci tujih držav zvišati cene svojim storitvam;

... DA so se nočitve v minulemu letu povečale za 30 % in da smo ustvarili devizni priliv s prometnimi uslugami v višini 285 milijonov dinarjev. Na posameznih evropskih tržiščih vlada trenutno velika turistična konjunktura, zato lahko pričakujemo letos povečanje tuje prometa od 15 do 20 %. Devizni priliv od turizma naj bi znašal 360 milijonov dolarjev. Poleg povečanja tuje turistične prometa lahko računamo tudi na povečan promet domačega turizma.

Jugoslavija bo letos vložila v nove turistične zmogljivosti 2 milijardi din in zgradila do 30.000 novih turističnih postelj;

... da vedno bolj zaostaja delež slovenskega turizma v jugoslovanskem turističnem prometu. Če je ta delež znašal leta 1964 9,8 %, je lani znašal 8,7 %. Zanimivo je tudi, da se je lani povečala družbena akumulacija iz gostinstva za 4 % več, kot je narasel celotni dohodek. Zato je postala akumulativnost v gostinskih organizacijah tako nizka, da

... da je zvezna carinska uprava predlagala pristojnim organom, naj bi sprejeli predpis, na osnovi katerega bi občani lahko prinašali blago iz inozemstva samo za potrebe svojega ... da bo združenje blagovnih hiš Jugoslavije letos uvozilo za 7 milijonov dolarjev blaga. V okviru teh sredstev bo trgovina uvozila športne rekvizite, proizvode za gospodinjstvo, elektrotehnične proizvode za široko potrošnjo, proizvode tekstilne galanterije ter steklene in keramične izdelke;

Zabavamo se in ustvarjamo

JOŽE KRENK:

VELIKA ŽELJA MALEGA MOŽA
SE JE URESNIČILA

magala na ali za odrom pri vajah in predstavah gledališke skupine, ki jo je dolga leta po vojni vodil režiser Edo Manjler, je Jožek sedel v dvorani (kam bi sicer mati z njim) in srkal vase čar odrskega dogajanja. In v malem možu se je porodila velika želja: stopiti nekoč na njihovo mesto, stopiti na oder. Svojo veliko željo je začel uresničevati Jože gimnazijec, kasneje, ko je študiral v Mariboru, pa v skupini »Slave Klavora«, kjer mu je bil mentor režiser Janez Karlin. Zaposlitev v domačem kraju mu je omogočila, da se je zopet povezal z gledališko tradicijo meziške doline. In lani v predstavi Držicevega »Skopuha« kot letos v vlogi Trufaldina je Jože Krenk izprljal svoj odrski talent.

Kaj je tisto, kar Jožeta žene na odrske deske?

— To je pravzaprav težko opredeliti, pravi. Človek rad sprošča energijo tam, kjer čuti, da bo lahko nekaj ustvaril. Sprva ga žene zgolj želja, da stopiš na oder, da spregovoriš z odra. Želji po lastni zabavi pa se kasneje pridruži vroča želja, da bi občutil gledalce, kako se ti kot igralcu odzivajo. Kadar pa je tak stik med igralcem in gledalcem ustvarjen, je to zame prav tako pomemben delovni rezultat kot kakršnokoli uspeh pri poklicnem delu. V mojem kolektivnem razumevanju to moje delo, ki ga opravljam v prostem času. Zakaj tudi ne: medtem ko kdo drug sedi pred TV zaslonom, delam jaz na odru: zabavamo se in ustvarjam.

Jože Krenk, trindvajsetletni ekonomist v rudniku Mežica, se nam je na XIII. srečanju dramskih skupin Slovenije v Ljubljani predstavil v naslovni vlogi Goldonijeve komedije »Sluga dveh gospodov«, ki jo je uprizorila gledališka skupina DPD Svoboda Prevalje in Mežica. Z amatersko gledališko tradicijo, ki je v koroških krajih zelo stara, plodna in odrsko radoživna, se je Jože srečal že zelo zgodaj. Medtem ko je njegova mati, hišnica v meziškem Narodnem domu, po-

PETER TERNOVŠEK:

BREZ GLEDALIŠČA NE BI MOGEL ŽIVETI

Učitelj je po poklicu trindvajsetletni Peter Ternovšek. Na Slacem vrhu, kjer učiteljuje, pa je tudi član tamkajšnje gledališke skupine, ki ji je mentor učitelj in slovenski dramatik Tone Partljič. Na ljubljanskem srečanju slovenskih dramskih skupin je v predstavi Roblesovega »Monserrata« poustvaril Peter, sicer po statusu nizek in tenak in neupadljiv fant, vloga velikega nasilnika polkovnika Izquierada zelo izrazno. Lep igralski dosežek je bil to in bilo bi res škoda ne ga pokazati tudi tam, kjer vsake toliko časa vzniknejo jalove debate o smislu in nesmislu početja amaterjev.

Veseli se in smisel za umetnost je Ternovšku dala družinska vzgoja, pravzaprav vzgoja očeta, ki je bil razgledan učitelj in je znal svojemu sinu privzgojiti smisel za lepoto slike, besede, igre. Učitelj Peter pravi, da ga je le to, vzgoja in torej ne nekaj podedovanega, tako navdušilo za gledališče. Pa je le treba povedati, da je Peter tudi nesporen igralski talent.

Kaj mu pomeni gledališče? — Poleg učiteljskega poklica, ki je tudi neke vrste umetnost, je zame gledališče nepogrešljivo, pravi Ternovšek. Sliši se morda patetično, a brez gledališča ne bi mogel živeti. Rad bi bil celo samo igralec, a to zopet ne pomeni, da nisem rad učitelj. A rad bi dal od sebe vse kar čutim. Nabit sem z vtisi iz gledališča. Že kot učiteljskičen sem igral v SNG Maribor in že takrat sem čutil, da bo gledališče cilj mojega življenja. Toda ne privlači me le gledališki izraz, teater v ožjem pomenu besede. Veliko čitam

gledališka besedila in imam tako bujno fantazijo, da ob takem ditanju bolj uživam, kot če bi gledal gledališko predstavo. Živim z vsemi vlogami, jih poustvarjam. Mnogo se pogovarjam z gledališkimi ljudmi, to mi koristi. Toda zaključuje njihovega odrskega življenja me je razočaralo. Zato sem se odločil, da bom v življenju le četrti igralec, pa čeprav bi že dvakrat lahko dobil stipendijo, ki bi mi omogočila, da bi bil igralec ves, samo to. V veliko gledališko zadovoljstvo mi bo tako ostalo poleg igranja na amaterskem odru tudi gledališko-vzgojno delo z otroki, mojimi učenci.

DUŠAN SKOK:

RAD ZAŽIVIM V TUJI KOŽI

Igralcu — amaterju, ki se je z amatersko igro prvič srečal na klasični gimnaziji, na XIII. srečanju dramskih skupin letos v Ljubljani pa smo ga videli igrati v dveh komedijah Lope de Vega.

Kaj išče in kaj najde Dušan na odru?

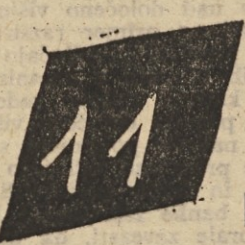
— Kdor se odloči za amatersko delo na odru, mu običajno v življenju nekaj manjka. Nadomestilo za tisto »nekaj« pa najde na odru. To mu ponuja sama narava igralskega poklica, ko se znaideš vedno v drugi koži, v vlogi druge osebe na odru. In tisto, česar sam nimam, iščeš v teh številnih osebah.

Seveda pa človeka na oder pripelje tudi želja po uveljavljanju. Igralec je vedno samoljuben, naj bo poklicen ali ljubiteljski. A kar zadeva odnos do gledališke umetnosti, mene najbolj privlači tista prava, teatarska plat gledališča, še hočete radoživost igranja in repertoar. Srečanje gledališča ml to omogoča. Seveda pa je prav delo v tem gledališču, ki s svojo petdesetletno tradicijo deluje skoraj tako redno kot kakšno poklicno gledališče, zelo obvezujoče, posameznika obvezuje kolektivno delo, število uprizoritev in predstav. Ne disciplina ob tem lahko škoduje celotnemu kolektivu. Na srečo pa imajo moji kolegi v uredništvu, kjer delam, za to moje delo mnogo razumevanja in za to sem jim hvaležen.

telegrafskem stilu bili vsi najpomunio v »Skopuhu«, Bogdan v »Hvarčanki«, Scopin, Matiček, Domen — to je le nekaj izmed skoraj štiridesetih vlog, ponajveč iz renesančnega repertoarja, ki jih je od 1959. leta dalje odigral in z njimi kot igralec Szentjakobskega gledališča ljubljanskega rastele zdaj tridesetletni Dušan Skok, po poklicu pravnik, sicer pa zdej naš stanovski kolega — novinar pri Gospodarskem vestniku. To bi v membnejši podatki o nadarjenem

Odločitev žirije XIII. srečanja dramskih skupin Slovenije: kot uradni predstavnik pojde letos na Hvarski festival gledališka skupina prosvetnega društva Horjul z uprizoritvijo Renéja de Obaldia »Veter v vejah sasafra«, za nastop na istem festivalu pa je izbrana še komedija »Vitez Cudes« Lope de Vega v uprizoritvi Szentjakobskega gledališča ljubljanskega. Na prizorskih »Večernih bratstva« pa bo nastopila gledališka skupina DPD Svoboda Prevalje in Mežica z Goldonijevo komedijo »Sluga dveh gospodov« (prizor na sliki)

PREDSTAV

Gostitelj XIII. srečanja dramskih skupin Slovenije od 1.—6.

junija je bila letos Ljubljana, točneje ljubljanska Mestna zveza

kulturno-prosvetnih organizacij kot organizator srečanja in go-

stoljubljen kolektiv Szentjakobskega gledališča, na katerega odru

se je zvrstilo letošnjih 11 predstav. Skupna ocena na tribuni

gledaliških amaterjev je bila, da je repertoar srečanja ustrežal:

prva njegova značilnost so bile uprizoritve miselne dramatike

Sartrove smeri, druga pa uprizoritve, ki so izražale veselje do

gledališča in njegove klasike. Ta del je bil vsekakor uspešnejši.

Značilnost letošnjih predstav je bila tudi vrsta izredno uspelih

igralskih kreacij posameznikov. Zelo uspeli so tudi razgovori

o predstavah, ki so bili javni in odkriti in tudi strokovno dobro

pripravljeni. In končno tudi gledalcev vsaj zadnje dni v Senti-

jakobu res ni manjkalo, medtem ko je začetek revije kar zadeva

publiko potekal kot v kakšni »ilegali«. Dobra propaganda za

kulturne prireditve je vsekakor trd oreh.

Szentjakobčani
so nas zabavali

Otvoritvena predstava je pripadala Szentjakobskemu gledališču. Žal, tokrat pred skoraj prazno dvorano, so zaigrali dve komediji španskega komedijografa Lope de Vega, »Prebrisano norico« in »Viteza čudes«, ki pa je pred tem menda že 25-krat privabila polno dvorano publike. Izkušena igralska skupina, ki jo je tokrat vodil režiser Jože Vozny, nam je pokazala zadovoljivo uprizoritevno raven v gledališkem žanru, ki nas ima namen zabavati. Uprizoritev prve veseligre je bila sicer nekoliko manj dinamična kot uprizoritev »Viteza čudes«. Ne glede na to pa je treba zapisati, da je prav, da gledamo Slovenci tudi takšna odrska dela, ki nudijo obilo gledaliških možnosti, so tudi paša za oči in ušesa, nam pomenijo prijetno kulturno zabavo in nas seznanjajo z delom gledališke klasike. Kolektiven uspeh Szentjakobčanov je zadovoljiv, zlasti v »Vitezu čudes« pa je izstopala igra Dušana Skoka. Skupina pa bi si le morala oskrbeti svojega stalnega lektorja. Sicer pa so Szentjakobčani bili izbrani za nastop na hvarskem festivalu.

Prisrčna predstava
Kontovčelanov

Amaterski oder slovenskega prosvetnega društva Prosek-Kontovel nam je v režiji Staneta Raztresena pokazal amatersko prisrčno predstavo veseligre »Dan oddiha« Valentina Katajeva. Uprizoritev literarno skromnega dela, ki se ponorčuje iz birokratskega mehanizma, ki v imenu človeka deluje proti človeku, je bila vedra, igralci so na odru prirodno zaživeli, zato nas tudi ni motil njihov dialekt.

Prijetno srečanje
s skupino iz Sladkega vrha

Menda je gledališka skupina DPD Svobode Sladki vrh bila sama presenečena nad odločitvijo selekcijske žirije, da nastopi v Ljubljani z dramo Emanuela Roblesa »Monserrata«. Skupina, v kateri so poleg treh učiteljev sami delavci, ima dobrega mentorja v domačem učitelju in slovenskem dramatik Tonetu Partljiču, ki je bil tokrat tudi režiser uprizoritve. Predstava, ki smo jo videli, je bila solidna, nekakšna tezna drama s pridihom ljudske igre, sicer delo po zvrsti sodi med miselno dramatiko Sartrove

smerni, s kakršno smo se na reviji še večkrat srečali. Solidno kolektivno igro je še posebej obogatil Peter Ternovšek v vlogi polkovnika Izquierda, ki mu je treba priznati, da je ustvaril prav izjemen lik.

Rezultat ni bil vreden
vloženega napora

Gledališka skupina prosvetnega društva »Zarja« Trnovlje, v kateri je povprečje starosti igralcev 20 let, je želela zabavati domače občinstvo. Režiser Štefan Žvižej je posegel po komediji Mire Stefanca »Večna lovišča«, nekakšni gledališki lepjenki ali »venčku vicev« na račun anomalij iz naše ožje pzemke sredine, čeprav je v igri prestavljena v nebesa. Zahtevna zasnova kabaretske igre z vložki žive glasbe, diapozitivi in drugimi, bi terjala popolnost učinkov, ki pa niso bili doseženi. Škoda, vložen trud ni bil vreden doseženega rezultata, pa tudi v smislu gledališko-vzgojnega dela z mladimi izbor dela ni bil posrečen.

Solidno a ne pretresljivo

Solidnosti predstave, ki smo jo že navajeni s strani amaterskega gledališča Tone Cufar z Jesenic, smo bili deležni tudi ob uprizoritvi Rabadanove hi-rošimske elegije »Ognjeni vihar« v režiji Stanke Geršak. Toda predstava nas ni pretresla. Besedilo, ki nam govori o posledicah vojnih grozot, je nekakšna zmes grozljivke, sentimentalnosti in humanistično deklarativnih izpovedi in v uprizoritvi so bili žal elementi grozljivke in sentimentalnosti še preveč poudarjeni. V igri je bila še najbolj prepričljiva Mičiko Tatjana Koširjeve, uspela pa je bila tudi scena Jožeta Bediča, medtem ko bo moral prevod besedila pred ponovno uprizoritvijo doživeti še temeljito korekturo.

Marionetno
Goldonijevo gledališče

Srečanje z amaterji iz meziške doline je skoraj vedno do-godek. Koroški temperament in

Srečno pot novemu združenju

Na pobudo Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije je bil lani na XII. srečanju dramskih skupin Slovenije v Brežicah imenovan iniciativni odbor za ustanovitev Združenja gledaliških skupin Slovenije. Le-ta je pripravil osnutek statuta, pravilnika in delovnega programa te nove samoupravne organizacije gledaliških amaterjev in tako so se v soboto 6. junija med prireditvami XIII. srečanja dramskih skupin Slovenije v Ljubljani sestali delegati na ustanovnem sestanku tega združenja.

Novo samoupravno združenje gledaliških amaterjev naj bi v prihodnje prispevalo k trdnemu povezovanju gledaliških amaterjev.

Združenje, ki omogoča, da se vanj vključijo tudi skupine, v katerih delajo poklicni gledališčniki, bo tako posleden temeljni članov ZKPO Slovenije. Pričakovati je, da bo uspešno obravnavalo in razreševalo vsa števila strokovna vprašanja s področja gledališke amaterske tvornosti, razvijalo kritično misel, ki naj vodi h kvaliteti dela in tako tudi h bogatitvi gledališkega življenja na Slovenskem.

Linhartove plakete

Ob zaključku prireditve XIII. srečanja dramskih skupin Slovenije je Miloš Mikeln, predsednik odbora za gledališko dejavnost pri predsedstvu ZKPOS, podelil letošnje Linhartove plakete. Za dolgoletno in uspešno gledališko amatersko delo so jih prejeli: MIRKO CEG-NAR, igralec in režiser iz Kranja, RADO ČESNOVAR, igralec in režiser iz Trbovelj, VLADO PIPAN, režiser in amaterski dramatik iz Sentilja ter GENI RAK, režiserka mladinskih in pionirskih igralskih skupin iz Trbovelj.

gledališka tradicija očitno bo-trujeta pristni gledališki radoživosti, ki je bila polna tudi ljubljanska predstava. V režiji Vilija Strela so nam igralci iz Prevalj in Mežice zaigrali Goldonijevo komedijo »Sluga dveh gospodov«, predstavo, ki je bila ne le formalno izbrusena, pač pa je tudi v pravem pomenu besede izražala veselje do igranja, gledališko radoživost in komedijsko sproščenost. Splošen vtis predstave je bil zelo ugoden, zadovoljila je našo gledališko radovednost in upajmo, da jo bo tako sprejela tudi publika na Večernih bratstva v Pri-zrenu, kjer bo ta skupina letos predstavljala dosežke slovenskih amaterjev.

(Kritične beležke ob predstavah preostalih petih skupin na XIII. srečanju dramskih skupin Slovenije v Ljubljani bomo objavili drugič.)

SONJA GAŠPERŠIČ

VELEBLAGOVNICA

LJUBLJANA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka,

BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

inles PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
ribnica NA KREDIT

KEGLJANJE

Komisija za rekreacijo pri Občinski zvezi za telesno kulturo Ravne je pripravila občinsko sindikalno prvenstvo v kegljanju za ekipe v borbenih partijah. Sodelovalo je 12 ekip. Najboljša je bila vrsta železarne Ravne III, ki je podrla 676 kegljev.

Rezultati: 1. Železarna Ravne III, 676, 2. Rudnik Mežica I, 651, 3. Rudnik Mežica II, 625, 4. Mesnina — Gradis 598, 5. TRO Prevalje 581, 6. Železarna Ravne I, 579, 7. Intes Prevalje 566, 8. Merx Ravne 566, 9. Železarna Ravne II, 554, 10. Instalater Prevalje 509, 11. Železarna Ravne IV, 500, 12. Ljubljana Transport, poslovna enota Prevalje 422 kegljev.

Zmagovalna ekipa Železarne III. z Raven je dobila lep pokal, druge ekipe pa diplome in praktične nagrade.

ATLETIKA

TVD Partizan pripravila na stadionu pri šoli večji atletski miting, kjer bodo sodelovale ekipe atletov iz radejske, dravograjke in ravenske občine ter tekmovalci z Lovrenca na Pohorju. Sodelujoči se bodo pomerili v teku na 1500 in 3000 m, sprintu na 60 in 100 m, metu kroglice, ter skoku v višino in daljino.

V. R.

RIBIČI

Sportna komisija v TAM je v spomladanskem delu pripravila precej tekmovalcev za svoje člane. Tekmovali so v rokometu, streljanju in ribolovu, vsa tekmovalna pa so bila v počastitev dneva mladosti.

V rokometu je nastopilo 6 ekip, zmagal pa je ekipa TPP — KSS pred Montažo in Strojnim obratom. Na tekmovalcu v streljanju z zračno puško je nastopilo 46 posameznikov in 8 ekip. Med posamezniki je bil najboljši Belec z 254 progi pred Klemenčičem (246) in Stankom (242). Med ekipami je zmagala Karosernica (1156 krogov) pred Pripravo dela (1062) in Kontrolo (1000). Največ tekmovalcev je nastopilo na športnem ribolovu, ki je bil pri tovarniškem ribniku v Račah. Skupno je tekmovalo 122 ribičev iz tovarne. Najboljši je bil Počotnik Ivan. Ujel je 6 rib, ki so tehtale 1,7 kg. Drugi je bil Napaš Ivan, tretje mesto pa je zasedel Orthaber Franc. V ekipnem tekmovalcu v šahu je zmagala ekipa Orodjarne z 12 točkami, drugo mesto je zasedla ekipa Karosernice z 11,5 točke in tretje PD z 9,5 točke.

R. J.

START

V organizaciji Občinskega sindikalnega sveta občine Nova Gorica bodo v Novi Gorici 13. X. prve delavske sindikalne igre Primorske. Do sklepa je prišlo po sporazumu med občinskimi sindikalnimi sveti, ki so poudarili potrebo po takšnem tekmovalstvu.

Na tekmovalju bodo imeli pravico nastopiti le prvaki občinskih sindikalnih iger, tako da bo tudi kvaliteta na dostojni višini. Sodelujoči bodo tekmovali v 7 disciplinah: malenim nogometu, odbojki, šahu, balinanju, namiznem tenisu, streljanju in kegljanju. Računajo, da se bo iger udeležilo več kot 250 športnikov iz vse Primorske.

RAJMOND KOLENC

PRIZNANJA

Komisija za šport in rekreacijo pri Občinskem sindikalnem svetu Koper je na zadnji seji sklenila, da podeli 22 športnim delavcem pismena priznanja, za ves njihov trud ter za zasluge, ki jih imajo, da je število sodelujočih na delavsko-sportnih igrah iz leta v leto večje. Pismena priznanja so bila podeljena športnim delavcem na svečanem zaključku spomladanskih delavskih športnih iger v Koprju.

Priznanja so prejeli: Robert Stropnik, Jože Beljan, Marjan Fabris, Edl Torkar, Franc Fornazarič, Jovo Vidaković, Alojz Glušič, Roman Antolin, dr. Božidar Zega, Milenko Tančič, Andrej Stres, Jože Škorjanc, Darjo Grizotin, Franc Štrcelj, Oktavij Klavžič, Stane Renar, Stefan Miklavčič, Stefan Mesarič, Jože Borut, Pavel Pečar in Ciril Koprivec.

OB ZAKLJUČKU SINDIKALNIH ŠPORTNIH IGER V POSTOJNI

LOVORIKA DELAVCEM LIV

Priljubljene tradicionalne delavske športne igre postojnske občine, ki jih vsako leto organizira Občinski sindikalni svet Postojna, so končane. Sodeloval je skoraj vse delovne organizacije postojnske občine. Igre so potekale v šestih panogah: balinanju (moški in ženske), malenim nogometu, šahu, streljanju z zračno puško (moški in ženske), namiznem tenisu in odbojki (moški in ženske).

V balinanju je sodelovalo največ ekip, kar 21, oziroma več kot 80 delavcev. Posebna atrakcija za gledalce je bila ženska ekipa SDK Postojna, ki je letos prvič tekmovala v tej športni panogi. Tekmovalci v posameznih skupinah so bili: Transavto, LIV, Nanos, Transport-uprava itd.

V malenim nogometu je sodelovalo šest ekip. Večni zmagovalec, ekipa Nanosa, bi bila tudi letos prva, če ne bi zanjo nastopal igralec, ki še ni bil zaposlen. Zato je zmagala ekipa podjetja LIV. Drugi so bili predstavniki Nanosa, tretji perutnarskega kombinata Pivka itd.

Sahovskega brzoturnirja se je udeležilo 9 štiričlanskih ekip. Zmagala je ekipa skupščine občine Postojna, ki je zbrala 21 točk. Stanovanjsko podjetje Postojna je bilo drugo, tretji so bili železničarji.

Tudi streljanje z zračno puško je privabilo precejšnje število tekmovalcev. Zmagovalec je le s tremi krogi razlike spet postala ekipa KZ Postojna, ki je nastreljala 363 krogov od 450 možnih. Tradicionalni nasprotniki kmetijcev, ekipa GG Postojna je bila druga s 360 krogov, na tretje mesto pa so se uvrstili livovci s 348 krogi.

Med štirimi ženskimi ekipami so bile najboljše strelke perutnarskega kombinata.

V namiznem tenisu so zmaga li igralci železniške postaje Postojna, ki so dobili vsa srečanja. Drugi je bil Nanos, tretji Javor.

Med sedmimi ekipami, ki so se pomerile v odbojki, so bili najboljši prosvetni delavci. Sledijo ekipe LIV Postojna, perutnarskega kombinata Pivka pred železniško postajo Postojna. Zelo neredno pa so prihajali na srečanja delavci Nanosa, ki se nekaterih tekmovalcev, za katere so se prijavili, sploh niso udeležili.

Naslov in pokal ekipe z najboljšimi uspehi v vseh panogah so osvojili s 24 točkami delavci LIV, drugi je bil perutnarski kombinat Pivka (22 točk), tretja

pa železniška postaja Postojna (20 točk).

Pokal za najbolj množično udeležbo in najbolj redno prihajanje na tekmovalca so osvojili delavci perutnarskega kombinata Pivka pred železniško postajo Postojna. Zelo neredno pa so prihajali na srečanja delavci Nanosa, ki se nekaterih tekmovalcev, za katere so se prijavili, sploh niso udeležili.

EDVARD PROGAR

Pavel Kalan, mlad in veliko obetajoč tekmovalec

DARKO BEŽEK O PROBLEMIH LJUBLJANSKEGA KAJAK — KANU KLUBA

KAŽE, DA NAM NI DO ODLIČIJ

Zakaj se vnaprej odrekamo visokim uvrstitvam, ko si pa po drugi plati tako na moč prizadevamo, da bi tudi v športu dokazali, kaj zmoremo

Kajakaštvo na divjih vodah gotovo šteje med najbolj privlačne in atraktivne športe. Vendar kljub temu, da imamo pri nas v tej športni panogi bogato tradicijo in razmeroma dobre naravne pogoje za delo, kajakaštvo ni tako razširjeno, kot bi človek pričakoval.

Klubi združujejo sicer precejšnje število mladih ljudi, ki jih privlačujejo divje vode, z večjim številom zares dobrih tekmovalcev pa se verjetno ne morejo pohvaliti.

Zakaj je tako in zakaj živi ta privlačna športna panoga v senci drugih — čeprav segajo naši kajakaši na najpomembnejših tekmovalnih v svetu po zelo visokih odličjih, kar je v večini drugih športov že bolj slučaj — razberemo iz kratkega povzetka razgovora z Darkom Bežkom.

Bežek že sedmo leto vesla za Ljubljansko brodarstvo, vsega skupaj pa se s tem športom ukvarja že devet let. Za seboj ima bogate izkušnje in zavidljivo tekmovalno kariero. Zato smo ga tudi zaprosili, da

spregovori o problemih, ki ovirajo uspešnejši razvoj kajakaštva na divjih vodah.

»Za uvod naj povem, da ima Ljubljansko brodarstvo društvo na tem področju že veliko tradicijo. Ko je bilo veslanje na divjih vodah skoraj povsod po svetu šele v povojih, so naši fantje že veliko znali. Zmagovali so na najvidnejših svetovnih in mednarodnih tekmovalnih. Spomnimo se le nekaj imen, kot so na primer Pavel Bone, Milan Zadel, Jože Ilija, brata Bernot in par Justin-Bernotova, ki je osvojil zlato kolajno na svetovnem prvenstvu itd. Na bogati tradiciji gradimo dalje. Društvo ima sicer veliko članov, dobrih, vrhunskih tekmovalcev pa malo. Omejeni materialni pogoji nam ne dopuščajo, da bi si lahko ustvarili solidnejše tekmovalno zaledje. V minulih letih je ta šport v svetu silno napredoval, mi pa zaostajamo. Moram sicer poudariti, da so tudi naši pogoji dela iz leta v leto boljši, vse bolj pa zaostajajo za tistimi, ki

jih imajo naši tekmeči v drugih deželah...«

Zato naši veslači na divjih vodah tudi vedno težje dohajajo svetovno elito, čeprav bistvenih razlik v kvaliteti še vedno ni. Na račun pomanjkanja sredstev so člani Kajak-kanu kluba še vedno brez trenerja, pa tudi z opremo so težave. Colni so namreč dragi, treba jih je uvažati, pa tudi ostala oprema, ki šteje k temu športu, se zdaleč ni poceni.

»Pereče je predvsem pomanjkanje sredstev, ki bi nam omogočala več tekmovalcev...« razlaga Bežek. »Tekme v inozemstvu, pa tudi pri nas, veliko stanejo, obenem pa vemo, da predstavljajo za nas najboljši trening. Brez pogostega tekmovalstva v tem športu ni napredka. Brodarska zveza Jugoslavije nam je doslej omogočila le eno do dve tekmi na tujem. To je seveda odločno premalo...«

Skorajda neverjetno se sliši, pa je vendarle res: člani ljubljanskega Kajak-kanu kluba še danes nimajo svojega trenerja. Baje bo letos to vprašanje končno rešeno. Nekateri vsaj upajo v to.

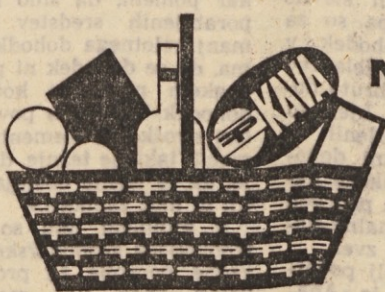
»Kajakaštvo na divjih vodah doslej ni bila olimpijska disciplina...«, nadaljuje Darko Bežek. »No, na prihodnjih letnih olimpijskih igrah v Münchnu pa bo na sporedu tudi tekmovalstvo v tem športu. Zato se povsod po svetu za olimpijske igre že intenzivno pripravljajo. Mi smo upali, da nam bo Jugoslovanski olimpijski komite posvetil pozornost, ki bi jo glede na dosedanje tekmovalne uspehe po vsej verjetnosti tudi zaslužili. Na naše veliko razočaranje pa smo zvedeli, da bodo v Münchnu odpotovali samo trije člani: kanu enosed, kajak in kanu dvosed...«

Odločitev Olimpijskega komiteja je zares čudna. Na tekmah v tem športu se namreč štejejo tako rezultati posameznikov kot rezultati moštev. Jugoslovani pa so vendar bili izvrstni prav moštevni vozniki! Zato je res škoda, če bi se že vnaprej odpovedali možnostim na uspeh...«

Verjetno še ni prepozno, da Olimpijski komite spremeni svojo odločitev. Dosedanje izkušnje naših tekmovalcev-kajakašev na divjih vodah govorijo vsekakor za to, da pošljemo na olimpiado več zastopnikov v tem športu. Zakaj bi se zavestno odrekli visokim uvrstitvam, ko si pa po drugi plati tako na moč prizadevamo, da bi tudi v športu dokazali, kaj zmoremo? —a.

J. R.

OB NAKUPU
NE POZABITE

MARKET

SUPERMARKET

MODERNI LESNI GIGANT

Minuli teden je bil na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču odprt »Lesni sejem 70«. Ime samo skorajda ne ustreza več za 500 ton razstavljenega železa in jekla. Na izrecno željo nekaterih podjetij so pokazali le kakih 25 % izdelkov iz lesa. Vse ostalo so bili obdelovalni stroji in reprodukcijski material za lesno industrijo.

Prvi sejem na Gospodarskem razstavišču pred 15 leti je bil prav lesni. Letos ima rekordno število razstavljalcev: 49 domačih in 139 tujih. To so vsi najpomembnejši evropski proizvajalci lesnopredelovalnih strojev. Največ jih je iz obeh Nemčij, Avstrije, Italije, Anglije, Belgije, ČSSR, Francije, Nizozemske, Poljske, Švedske in Švice. Med domačimi tovrstnimi podjetji razstavljajo tudi: Železarna Ravne, TRO — Prevalje, DIP — Djurdjenovac, Zičnica Ljubljana, Elios, Kordun in Color.

Letos je razstavljenih 250 strojev, od takih, ki tehtajo 20 kilogramov, do »velikanov« z 200 tonami. Če bi stehali vse skupaj, bi jih bilo za »pošten« vlak ali natančno 500 ton. In če bi izračunali še povprečno ceno, bi stala ena tona 2,5 milijona dolarjev.

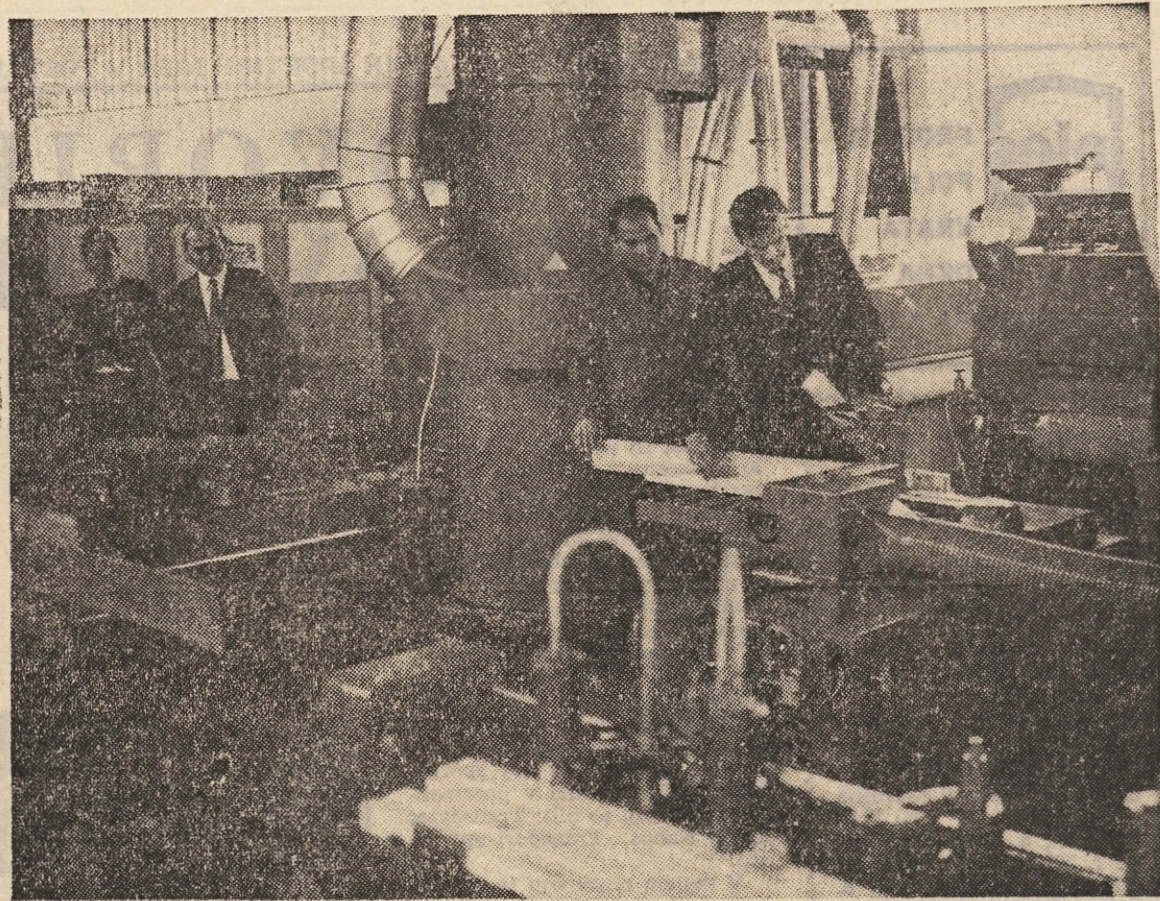
Na sejmu pravijo, da bodo le redke stroje odpeljali domov. Kar je dobrega, bo prodano. Že prve dni je bilo na mnogih strojih napisano »prodano«. Proiz-

vajalci, domači in tuji, očitno dobro poznajo potrebe naše lesne industrije. In zato razstavljajo le tisto, kar gre v denar.

Naše lesno predelovalne tovarne so namreč v intenzivni rekonstrukciji. Samo v Sloveniji bomo uporabili za modernizaci-

Clovek najprej pomisli na gozd, kjer so rasla ta drevesa...

Navadno les žagamo, ta stroj pa iz manjših kosov mimogrede naredi samo enega

jo predelave lesa 1 milijardo novih dinarjev, zato je povpraševanje po novih strojih zelo veliko.

Na lesni sejmu prihaja sorazmerno malo ljudi. Za tistega, ki se na tovrstno industrijo ne razume, ni niti zanimiv. Prihajajo le strokovnjaki in še ti največ ogledujejo le določen stroj. Če se sprehodiš po razstavnih prostorih, dobiš vtis, da si v prvi veliki tovarni. Večina teh

strojev namreč obratuje. Med najbolj zanimivimi za obiskovalce je tudi stroj za dolžinsko spajanje lesa, stroj za brušenje orodja, potem stroj za glajenje furniranih ploskev, pa stroj, ki kar meče od sebe noge za stole, vseh mogočih oblik.

Za povprečnega obiskovalca pa so največja atrakcija hodi, ki jih razstavlja Slovenija les. To so deli dreves, debeli tudi več kot meter in pol in so jih

pripeljali iz afriških plantaž Slovenijalesa. Med njimi so mahagonij, afriška hruska in hrast.

Konkurenca na svetovnem tržišču lesnih izdelkov je čedalje ostrejša in zavoljo tega so moderni stroji nepogrešljivi. Zato je jugoslovanska lesna industrija vabljiv trg za proizvajalce obdelovalnih strojev iz mnogih držav.

FOTO IN TEKST
ANDREJ AGNIČ

KAKO GOSPODARIMO ALI TRBOVELJSKI GOSPODARSKI ČUDEŽ

Na seminarju, ki sta ga nedavno tega priredila občinski sindikalni svet in Delavska univerza v Trbovljah in na katerem so predsedniki delavskih svetov poslušali predavanja ter razpravljali o samoupravni organizaciji proizvajalcev, sem prvič slišal besede: »Gospodarski boom v Trbovljah« oziroma »trboveljski gospodarski čudež«. Takšna ocena gospodarskih dosežkov v tej komuni je zbudila mojo radovednost in sem še enkrat šel v Trbovlje, da bi zvedel:

- kaj je to, čemur rečejo »trboveljski gospodarski čudež« in
- kako so ga dosegli.

PRVA STRAN MEDALJE

Naj začnem svojo pripoved z ugotovitvijo, da se je v delovnih organizacijah trboveljske občine lani, v primerjavi z letom 1968, povečala vrednost prodaje za 22 odstotkov, medtem ko se je celotni dohodek povečal za 24 %.

Celotni dohodek je bil večji predvsem zaradi boljše prodaje, ki pa so jo dosegli zaradi povečanja fizičnega obsega proizvodnje. Nekoliko so resda vplivale na njegovo rast tudi podhrzite in pa neplačana realizacija iz prejšnjega leta; svoj delež so prispevale nove proizvodne zmogljivosti v Termoelektrarni, medtem ko v Zasavskih premogovnikih niso povečali kapacitet, pa vendar je bila proizvodnja v trboveljskem rudniku večja za 16,9 %.

Delež industrije se je v celotnem dohodku nekoliko znižal (od 73 % na 72,63 %), povečal pa se je zlasti delež gradbeništva (od 6,29 % na 8 %) in nekoliko tudi delež obrti.

Sicer pa je res, da se je lani povečala vrednost zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje za 4.087.000 dinarjev, medtem ko se je povečala predlanski le za 1.781.000 dinarjev. Kljub temu pa vrednost lanskoletnih zalog ni presegla 4 % celotnega dohodka.

Povem naj še, da je trboveljsko gospodarstvo doseglo tolikšne uspehe predvsem z enakim, ponekod celo z manjšim številom zaposlenih. V industriji in rudarstvu je lani delalo 1 % delavcev manj, celotni dohodek pa je večji za 23 %, v gradbeništvu so sicer za 13 % povečali število zaposlenih, ustvarili pa so za 57 % večji celotni dohodek, v obrti je enako število delavcev doseglo za 31 % večji bruto dohodek, v kmetijstvu, kjer so zmanjšali število zaposlenih za 6 %, so povečali celotni dohodek za 10 %. Tako velikega napredka nista dosegli le področji stanovanjske in komunalne dejavnosti ter prometa in zvez.

Naj bo za zdaj dovolj podatkov. Ko sem jih povzel iz »Ana-

lize zaključnih računov za leto 1969« in iz svoje beležnice, se mi je svinčnik ustavil. In spomnil sem se, kako je Cveto Plevnik, predsednik občinskega sindikalnega sveta v Trbovljah, na seminarju govoril:

»Uspehi, ki smo jih dosegli, le potrjujejo, da lahko ustvarimo še več. Gre predvsem za to, kako naj sindikat družbeno vpliva na gospodarske odločitve v delovnih organizacijah. Predsednik osnovne organizacije sam ne more kdove kako vplivati; lahko le organizira dejavnost sindikata tako, da bi v kolektivu ustvarili samoupravno razpoloženje in da bi se delavci znali upreti pritiskom posameznikov in skupin. Obenem pa morajo delavci tudi vedeti, kolikšen delež čistega dohodka si lahko razdelijo, da bi še jutri gospodarili, ne samo danes.«

Tudi v Trbovljah so osebni dohodki »ušli« iz dokaj znanih okvirov, ki jih je oblikoval sindikat in ki jih mnogokje jemljejo kot lepo geslo.

Tako sem začel odkrivati tudi tisto stran trboveljskega gospodarskega čudeža, ki bi jo lahko imenoval — druga stran medalje.

DRUGA STRAN MEDALJE

»Nekoliko slabša je situacija, so pripovedovali tovariši iz Službe družbenega knjigovodstva, ki so naredili že omenjeno »Analizo«, »če jo gledamo z zornega kota ekonomičnosti poslovanja, kajti udeležba porabljenih sredstev v celotnem dohodku se je zvišala za 1,69 %, kar pomeni, da smo na enoto porabljenih sredstev ustvarili manj celotnega dohodka, oziroma, da se dohodek ni povečal v enakem razmerju kot celotni dohodek. Ne vemo povsem, kaj teri stroškovni elementi so povzročili takšno težnjo, dejstvo pa je, da te težnje obstajajo in da jih ni moč zanikati.«

V minulem letu so namreč trboveljske gospodarske organizacije porabile za proizvodnjo kakih 26 % več materialnih

sredstev kot leto dni poprej. Med podjetji je več kot polovica takih, ki so delež porabljenih sredstev v celotnem dohodku zvišala, torej so na enoto teh sredstev dosegala manjši celoletni dohodek. Delež porabljenih sredstev v celotnem dohodku se je na primer v industriji povečal za 25 %, v kmetijstvu za 12 %, v trgovini in gostinstvu tudi za 12 %, v gradbeništvu kar za 81 %, v obrti za 39 %, v podjetjih prometa in zvez za 26 %, in v stanovanjski ter komunalni dejavnosti za 5 %.

Zdaj pa moramo tudi vedeti, da komaj 1 % višji delež porabljenih sredstev v celotnem dohodku pomeni v trboveljski občini za 7.634.000 manjši dohodek.

Govorili so tudi o razmerju med družbenim proizvodom in čistim dohodkom. Leta 1968 je v podjetjih ostalo 42,91 % celotnega dohodka, lani pa 41,58 %. V absolutnem znesku je seveda stvar drugačna (predlanskim 267.297.000 dinarjev, lani pa 317.422.000 dinarjev), toda struktura delitve se je spremenila. Rekli so mi, da se ta delitev tudi v Trbovljah »še naprej nagiba« v škodo gospodarskih organizacij. Nekoliko zaradi nesorazmerne povečanja zakonskih obveznosti, še bolj pa zavoljo izredno velikega povečanja pogodbenih obveznosti — le-te so se povečale kar za 93 %.

Čeprav drži, da so se nekatere pogodbene in zakonske obveznosti povečale bolj kot dohodek, vendar dajejo trboveljski samoupravitelji v ta namen le 11 % družbenega proizvoda, za prispevke iz osebnih dohodkov pa skoraj 20 %.

Strokovnjaki iz Službe družbenega knjigovodstva so o tej zadevi povedali:

»Ker sta kakšne dve tretjini vseh davatav odvisni od osebnih dohodkov (pri tem štejemo tudi prispevke socialnemu zavarovanju), je razumljivo, da na delitveno razmerja med družbo in gospodarstvom vpliva predvsem delitvena politika v podjetjih.

Se pravi, stopnje prispevkov na osebne dohodke so sicer predpisane, gospodarske organizacije pa razdelijo toliko sredstev, kolikor pač morejo ali hočejo. Če so na primer delovne organizacije s sedežem v občini Trbovlje — pa zaključnih računih za leto 1969 — dale za osebne dohodke 200 milijonov dinarjev, kar pomeni za 15 % več kot leta 1968, bi jim, če bi osebne dohodke povečale le za 10 %, ostalo za sklade kakih 9 milijonov več sredstev, ne pa samo 5,7 milijona, za kolikor bi bili manjši čisti osebni dohodki. V občini bi tako ostalo več kot 2,5 milijona dinarjev, ker bi se pač zmanjšali prispevki osebnega dohodka republik in zvezi in manjši bi bili tudi prispevki za socialno zavarovanje.

Stvar torej ni tolikan preprosta, kot bi si človek mislil. Včasih smo delavci predvsem zahtevali, naj nam delodajalec da večjo plačo — in nekaj takšnih nazorov živi še danes. Izkazalo pa se je, da ne moremo biti samoupravitelji, če ne vemo, koliko več si lahko razdelimo, ne da bi s tem škodovali skupnim interesom kolektiva. Lahko je reči: »Vsi smo gospodarji«, težje pa je uveljaviti načelo: »Znamo biti gospodarji«.

NAMESTO ZAKLJUČA
Štefan Forte, tajnik občinskega sindikalnega sveta, mi je povedal:

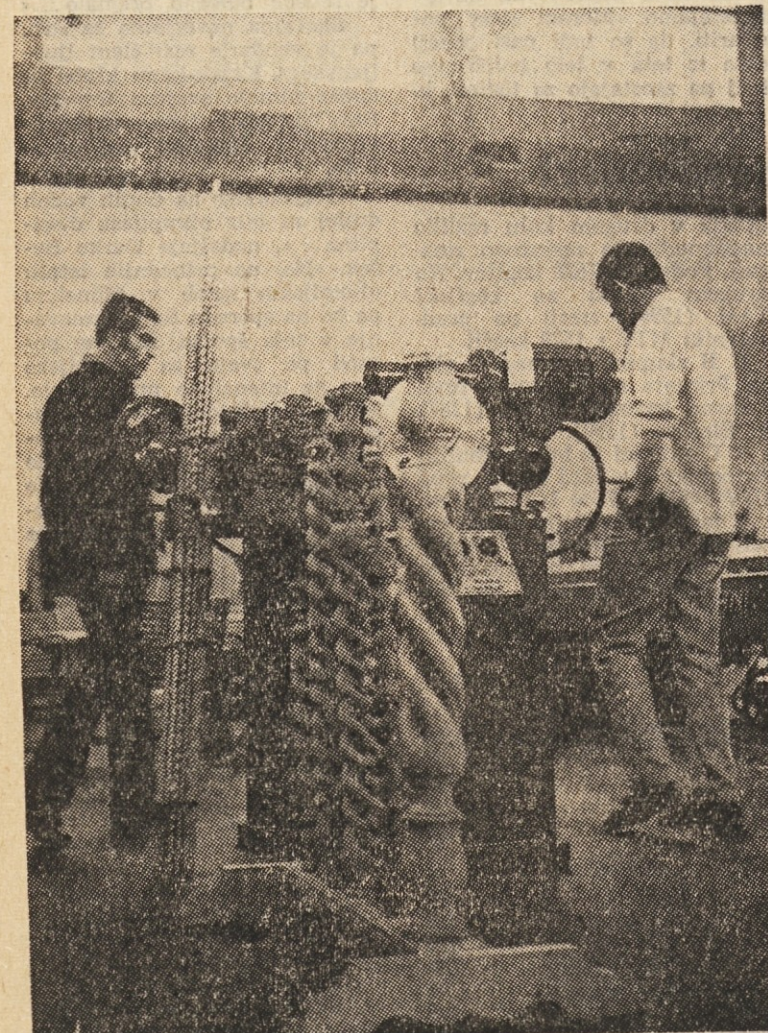
»Nekaj smo že dosegli in še več nismo, in ne vem, če bi to, kar smo naredili, lahko imenoval »gospodarski boom«. Res pa je, da v Trbovljah skušamo organizirati dejavnost sindikata tako, da bi se delavci čim boljše počutili. Ko rečem delavci, ne mislim samo na tistega, ki si služi kruh skoraj zgolj z rokami, na starih delavskih delovnih mestih. Že precej ljudi je v naših tovarnah, ki so redno ali izredno končali višje šole in ki tudi vedo, da je moč le s trdim delom, z dobršnim znanjem ter z gibčno poslovno politiko preoblikovati naše gospodarstvo.«

Tako delajo v Trbovljah in zdajšnji uspehi, in tudi neuspehi, so jim vzpodbuda za jutrišnji dan. Zakaj bi torej govorili o čudežu. Čudeže so bojda delali preroki in svetniki. Delavci pa se ne moremo in tudi ne bomo kosati z njimi.

JANEZ VOLJO

Na odprtem prostoru so se ponujala domača in tuja transportna sredstva

Včasih so se rezbarji trudili dneve, stroj naredi to v nekaj minutah

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja CZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik MILAN POGAČNIK. Nj. sloj uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštini predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 316-693. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Kreditni banki in trgovski Ljubljani, št. 501-620-7-2000-10-3204-486 — Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din — 650 S-din — polletna 13 N-din — 1300 S-din in letna 26 N-din — 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo — Poština plačana v gotovini — Tisk in klistaj CZP »Ljudska pravica« Ljubljana